РУС ТИЛИ — ЛЕНИН ТИЛИ, ОКТЯБРЬ ТИЛИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 94 (6984). • 22 май, 1979 йил • СЕШАНБА • Баҳоси 2 тийин.

БУГУН ТОШКЕНТДА «РУС ТИЛИ — СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ ВА ҲАМКОРЛИГИ ТИЛИ» II БУТУНИТТИФОҚ ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЧИЛАДИ.

КОНФЕРЕНЦИЯ ҚАТНАШЧИЛАРИГА АЛАНГАЛИ САЛОМ!

БУЮК ВА ҚУДРАТЛИ

ДЎСТЛИК ва ҳамкорлик тили! Қандай улуғвор ва жарангдор сўз бу! Унинг бебаҳо жозибаси, қудратли кучи қалбларга завқ-шавқ бағишлайди. Улуғ пролетар ёзувчиси Максим Горький айтганидек, рус тили ниҳоятда бой тилдир, у инсон ҳис-туйғулари ва фикрини, уларнинг энг нозик нуқталаригача ифодалаш учун барча воситаларга эгадир.

Коммунистик қурилиш жабҳаларида, сиёсий, иқтисодий ва маданий муносабатларда улуғ рус тили совет кишилари учун кундалик алоқа воситасига айланиб қолди. Чиндан ҳам унинг жамиятимиз тараққиётида тутган ўрни улкан ва беқиёсдир. У маданиятимиз солномасига буюк ғоялар, олижаноб фазилатлар, маънавий бойликлар киритди.

Илғор рус ижтимоий тафаккури Ватанимизнинг ҳамма миллат ва халқлари ҳаётида катта роль ўйнамоқда. СССР халқларининг буюк рус тилига ишонч ва меҳр-муҳаббат қўйганлигининг боиси ҳам ана шунда.

Коммунистик партиянинг доно раҳбарлиги ва ленинча миллий сиёсатининг изчиллик билан амалга оширилаётгани туфайли совет кишисининг умуминсоний ифтиҳори қарор топди. Социалистик миллатларнинг янада яқинлашувида ва улар орасида дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашда рус тили қардошлик алоқа воситаси вазифасини ўтамоқда.

Рус тилининг самарали ва қудратли таъсири, унинг халқлар тақдиридаги ўрни бугунги Совет Ўзбекистони мисолида ҳам кўзга яққол ташланиб турибди. Миллий тилимизнинг янада бойишида салмоқли ўрин тутиши билан бирга серқуёш республикамиз экономикаси, фани ва маданияти равнақида ҳам бу тилнинг катта улуши бор. Шунинг учун ҳам ўзбек халқи буюк оғаси тилини ўзининг иккинчи она тилисидек ардоқлайди, севиб ўрганади.

Республикамиз меҳнаткашларини интернационализм ва дўстлик руҳида тарбиялашда рус тили ва уни ўрганиш муҳим ўрин тутмоқда. У янги инсонни тарбиялаш ва билимдон қилиб вояга етказишда ҳам таъсирчан восита сифатида қадрлидир. Шу сабабли ҳам унинг халқ маорифида тутган роли йил сайин ортиб бормоқда. Бу тил толиби илмларнинг энг севимли фанига айланиб қолди. Ҳаёт тақозоси билан Тошкентда республика рус тили ва адабиёти педагогика институти, олий ўқув юртларида эса рус тили ва адабиёти факультетлари ташкил этилди. Институтларда бу фан бўйича алоҳида кафедралар мавжуд.

Миллий мактабларда рус тили ва адабиётини ўқитиш самарадорлигини оширишга, методик илмий-текширишлар олиб боришга, илғор педагогик тажрибаларни кенг ёйишга эътибор кучайди. Мамлакат мактаблари, олий ва ўрта махсус ўқув юртларида рус тилини ўрганиш ва ўқитиш тажрибасига бағишланиб 1975 йилда Тошкентда ўтказилган I Бутуниттифоқ илмий-амалий конференциясидан сўнг бу фанни эгаллаш масалалари янада яхшиланди.

Бутуниттифоқ конференцияси материаллари ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ана шу улкан анжуман якунлари бўйича қабул қилган қарори педагогик коллективлар учун дастуруламал бўлиб қолди. Партия, Совет ташкилотлари халқ маорифи органлари билан биргаликда рус тилини мукаммал ўрганиш юзасидан қатор муҳим тадбирларни белгиладилар. Жойларда рус тили ва адабиётини ўрганиш халқ университетлари очилди. Республикамизда, жумладан областимиздаги шаҳар ва район ҳарбий комиссариатлари ҳамда ДОСААФ ташкилотлари ҳамкорлигида ҳарбий хизматга чақирилувчилар учун мазкур фан бўйича қисқа муддатли курслар очилди. Студент ва ўқувчилар учун рус тилидан бир неча янги дарслик ҳамда ўқув-методик адабиётлар нашр этилди. Янги программа ва дарсликлар билан ишлашга ўтиш ниҳоясига етказилди.

Рус тилини амалда билишни, ундан актив муомала воситаси сифатида фойдаланишни таъминлаш мақсадида билим ўчоқларида қулай шароитлар яратилмоқда. Барча мактабларда рус тили ва адабиёти кабинетлари ишлаб турибди. Уларнинг кўпи ўқитишнинг техника воситалари билан таъминланган. Бу фан бўйича факультатив машғулотлар ташкил этилмоқда, республика олимпиадалари ўтказилмоқда. Моҳир мураббийлар раҳбарлигида кўплаб тўгараклар иш олиб бормоқда.

Севимли фан ўқитувчиларининг катта армияси етишиб чиқди. Шу ўқув йилининг ўзида улар сафига 2800 ёш муаллим келиб қўшилди. Малакали педагогик кадрларни тайёрлашда республика рус тили ва адабиёти педагогика институти профессор-ўқитувчилар коллективининг хизмати каттадир. Ўтган 15 йил мобайнида бу олий ўқув юрти 6500 малакали ёш ўқитувчига йўлланма берди.

РСФСР ва Украина ССР Педагогика олий ўқув юртлари ҳам қардошлик ҳимматини кўрсатмоқда. Бу олий ўқув юртлари кейинги 10 йил ичида серқуёш республикамиз учун тўрт мингдан зиёд рус тили ўқитувчисини тайёрлаб берди. Ҳозирда эса уларда Ўзбекистондан борган 7 минг ёш ўз билим ва маҳоратини оширмоқда.

Бугун серқуёш республикамиз пойтахти Тошкентда «Рус тили — СССР халқлари дўстлиги ва ҳамкорлиги тили» II Бутуниттифоқ илмий-амалий конференцияси ўз ишини бошлайди. КПСС Марказий Комитетининг қарори асосида ўтказилаётган бу анжуман сиёсий ва маданий ҳаётимизда катта воқеадир. Бутуниттифоқ конференциянинг чақирилиши партия ва ҳукуматимизнинг рус тилини ўқитиш ва ўрганишни янада яхшилаш йўлида қилаётган ғамхўрлигининг яна бир ёрқин далилидир.

Мазкур илмий-амалий анжуманга қатнашиш учун иттифоқдош ва автоном республикалардан мутахассис олимлар, маориф, олий ва ўрта махсус таълим министрликларининг, партия ва совет ташкилотларининг масъул ходимлари, жамоатчилик вакиллари Тошкентга ташриф буюришди. Конференция буюк ва қудратли рус тилининг катта ғоявий, сиёсий, умумдавлат ва халқаро аҳамиятини яна бир бор намойиш қилади. Улуғ тилнинг ҳамма миллат ва халқлар ҳаётидаги тутган бебаҳо роли янги факт ва мисолларда умумлаштирилади ҳамда навбатдаги муҳим вазифалар белгилаб олинади.

Серқуёш республикамиз пойтахти Тошкентда бугун «Рус тили — СССР Халқлари дўстлиги ва ҳамкорлиги тили» мавзудаги II Бутуниттифоқ илмий-амалий конференцияси очилади. Бу анжуманга иттифоқимизнинг турли бурчакларидан вакиллар ташриф буюришган. Суратда: конференцияда қатнашувчи меҳмонларнинг бир группаси.

Н. Муҳаммаджонов фотоси.

ЕМ-ХАШАК ТАЙЁРЛОВЧИЛАР, СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАГА ҚЎШИЛИНГИЗ

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА

ТОШКЕНТ область партия комитети, область ижроия комитети ва область касаба союзлари Совети ишчилар, колхозчилар ва хизматчиларнинг меҳнат активлигини ошириш, уларнинг ижодий куч-ғайратларини озуқа етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш юзасидан белгиланган план-топшириқлар ва социалистик мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилишига сафарбар этиш мақсадида районлар, совхозлар, колхозлар, Тошкентдаги оталиқ корхона ва ташкилотлар коллективлари, область шаҳарлари ва район марказлари меҳнаткашлари ўртасида социалистик мусобақа уюштиришга қарор қилдилар.

Социалистик мусобақа ғолибларини мукофотлаш учун область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Советининг учта кўчма Қизил байроғи таъсис этилди. Бу байроқлар ғолиб район, колхоз ва совхозга мусобақа илғорларига сотиш учун ажратиладиган биттадан енгил автомашиналар билан қўшиб берилади.

Шаҳар партия комитетлари, район партия комитетлари, шаҳар ва район ижроия комитетлари, қишлоқ хўжалик ходимлари касаба союзи область комитети, колхоз ва совхозларнинг, саноат корхоналари, транспорт, қурилиш ва бошқа халқ хўжалик тармоқлари раҳбарлари, партия ва касаба союз ташкилотлари зиммасига мусобақа шартларини барча ишчи, колхозчи ва хизматчиларга етказиш, озуқа етиштириш ва тайёрлашда иштирок этаётганларнинг юксак унум билан ишлашлари ва қабул қилинган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажаришлари учун зарур шарт-шароитлар яратиб бериш юзасидан конкрет чоралар кўриш вазифаси юклатилди.

Область ва район газеталари редакцияларига, область радио эшиттириш ва телевидение бош редакцияларига корхона ва ташкилотлар коллективлари, районлар ва шаҳарлар ўртасида мустаҳкам озуқа базаси тайёрлаш юзасидан ўтказилаётган социалистик мусобақанинг боришини кенг ёритиш, ишлаб чиқариш илғорлари ва пешқадам коллективларнинг тажрибаларини оммалаштириш топширилди.

1979 ЙИЛДА ОЗУҚА ЕТИШТИРИШ ВА ТАЙЁРЛАШНИ КУПАЙТИРИШ ПЛАН-ТОПШИРИҚЛАРИ ҲАМДА СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРИШ УЧУН РАЙОНЛАР, КОЛХОЗЛАР ВА ДАВЛАТ ХУЖАЛИКЛАРИ УРТАСИДА УТКАЗИЛАЁТГАН СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚА

ШАРТЛАРИ

Ишчилар, хизматчилар ва колхозчиларнинг меҳнат активлигини ошириш, уларнинг ижодий ташаббускорлигини авж олдириш ҳамда область чорвадорларининг 1979 йил учун қабул қилган социалистик мажбуриятларининг муваффақиятли бажарилишини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон КП Тошкент область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети озуқа етиштириш ва тайёрлашни кўпайтиришга қаратилган план-топшириқлари ва социалистик мажбуриятларнинг муддатидан илгари бажарилиши учун қуйидаги социалистик мусобақа шартларини эълон қилади.

Мусобақада колхозлар, совхозлар, районлар, шунингдек Тошкент шаҳри, область шаҳарлари ва район марказларидаги оталиқ ташкилотлари, саноат корхоналари коллективлари иштирок этадилар.

Белгиланган босқичларда дағал хашак тайёрлашда юксак ўсишга эришган ва йиллик озуқа жамғариш планини муддатидан илгари бажарган колхоз, совхоз коллективлари, район меҳнаткашлари социалистик мусобақа илғорлари ҳисобланадилар. Мусобақага якун ясашда жами тайёрланган дағал хашак, шу жумладан сенаж, беда хашаги, табиий пичан, похол, сабзавот маҳсулотлари чиқиндиси, озуқа лавлаги, озуқабоп ошқовоқ, ўт уни ва бостирилган силос ҳажми ҳисобга олинади.

Мусобақа май ойидан бошланиб, сентябрнинг охирида якунланади. Мусобақага область партия комитети, область ижроия комитети ва область касаба союзлари Совети томонидан озуқа тайёрлашга раҳбарлик қилиш область оператив группаси кўриб чиққанидан сўнг ҳар ойда икки марта якун ясаб борилади.

Бажарилган ишларга якун ясаш учун область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси ҳар ойнинг 1 ва 16 числоси кунида маълумот беради.

15 кунлик муддатларда озуқа тайёрлашда юқори кўрсаткичга эришган битта район, битта колхоз ва битта совхоз коллективига область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Советининг кўчма Қизил байроғи топширилади ҳамда ишлаб чиқариш илғорларига сотиш учун биттадан енгил автомашина ажратилади.

Озуқа тайёрлаш бўйича белгиланган топшириқни бажаришда яхши кўрсаткичларга эришган оталиқ корхона ва ташкилотларига, Тошкент шаҳри районлари ва область шаҳарларига, район марказлари меҳнаткашларига область партия комитети ва область касаба союзлари Советининг вимпели топширилади ва ишлаб чиқариш илғорларига сотиш учун биттадан енгил автомашина ажратилади.

Жамоат чорваси учун дағал хашак тайёрлаш топшириғини муддатидан илгари 1 июнгача бажарган саноат корхоналари, қурилиш, транспорт ва алоқа ташкилотлари коллективлари область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Советининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланадилар.

БАЙРОҚ МУБОРАК

Ленин райони саноатчилари 1979 йил социалистик мажбуриятларини муддатидан олдин бажариш юзасидан бошланган мусобақада актив иштирок этиб, биринчи квартал якунлари бўйича ғолибликни қўлга киритдилар. Биринчи кварталда улар планга қўшимча равишда 2 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулотни реализация қилдилар. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 9,8 процент ошди.

Район партия комитети биносида ғолибларга Тошкент шаҳар партия комитети, шаҳар ижроия комитети, облсовпроф, шаҳар комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи тантанали суратда топширилди. Шаҳар партия комитети секретари Б. Ғ. Ҳалилов район саноатчиларига йиллик топшириқларни ҳам барвақт бажаришда янги муваффақиятлар тилади.

ҲАММА ЯХШИ НАРСАЛАР—БОЛАЛАРГА

Республикадаги барча областлар энг яхши пионер отрядларининг намояндалари 19 май куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига келдилар. Уларни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қабул қилди. Ёш ленинчилар республика пионерларининг 2,5 миллионли армияси болаларни «Ленинча ўқишга, ленинча ишлашга!» даъват этган ВЛКСМ XVIII съездининг қарорларини қандай бажараётганликлари тўғрисида, қизил галстукли гвардия ижтимоий — фойдали меҳнатга қандай жалб этилаётганлиги ҳақида, ўзларининг қизиқарли машғулотлари ва изланишлари, ёш техниклар, табиатшунослар, изтопарлар тўгаракларидаги, бадиий ҳаваскорликдаги ишлари тўғрисида ахборот бердилар.

Ш. Р. Рашидов самимий, сидқидил суҳбатда пионерларга республикада Лениннинг «Ҳамма яхши нарсалар — болаларга!» деган васияти қандай амалга оширилаётганлиги ҳақида, партия ва ҳукумат ёш авлод тўғрисида қандай зўр ғамхўрлик қилаётганлиги ҳақида гапириб берди. Бу ғамхўрлик халқаро болалар йилида айниқса ёрқин намоён бўлмқода. Ш. Р. Рашидов ёш ленинчиларга меҳнатда ва ўқишда муваффақиятларга эришишларини, ўз социалистик ватанига содиқ бўлишларини, улуғ Ленин ишининг муносиб давомчиси бўлишларини тилади.

(ЎзТАГ).

ЎРТОҚ И. БРОЗ ТИТО ВАТАНИГА ЖЎНАБ КЕТДИ

Югославия Социалистик Федератив Республикасининг Президенти, Югославия Коммунистлар Союзи Раиси Иосип Броз Тито 21 май куни ватанига жўнаб кетди. У КПСС Марказий Комитети ва СССР Олий Совети Президиумининг таклифига биноан дўстона визит билан ва қисқа муддатли дам олиш учун СССРга келган эди. ЮКС Марказий Комитети президиумининг аъзоси С. Доланц, ЮСФР Иттифоқ ташқи ишлар секретари И. Врховец ва бошқа расмий кишилар И. Броз Тито билан бирга жўнаб кетдилар.

СССР ва ЮСФР давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида И. Броз Титони КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. В. Русаков ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

(ТАСС).

ГЎШТ, СУТ ЕТИШТИРИШНИ КЎПАЙТИРАМИЗ

КПСС Марказий Комитети июль (1978 йил) Пленуми қарорлари асосида иш олиб бораётган областимиз илғор чорвадорлари янги-янги ташаббуслар билан чиқмоқдалар. Бу ташаббус область партия комитети томонидан қизғин маъқулланди. Хўжалигимиз чорвадорлари ҳам бу ташаббусга қўшилиб, чорва туёғини кўпайтириш, мўл-кўл гўшт, сут маҳсулотлари етиштириш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш учун курашмоқдалар.

Маълумки, бултур фермамизда 397,6 тонна сут етиштирилган, ҳар сигирдан 3368 килограммдан сут соғиб олинган эди. Бу йил эса, ҳар сигирдан 3500 литрдан сут соғиб олинади, 460 тонна сут етиштирилади.

Аҳдига вафодор чорвадорларимиз уч ойлик топшириқни тўла адо этдилар. Давлатга пландаги 80 ўрнига 143 тонна сут сотилди. Анна Ивановна, Галина Брежная. Ким Варвара каби сут соғувчиларимиз ҳар сигирдан 3700—3600 литрдан сут соғиб олиш учун курашмоқдалар.

Молбоқарларимиз ҳам яхши ишладилар. Давлатга 15 тонна гўшт сотилди.

Гўштга топширилган ҳар бир молнинг тирик вазни мажбуриятдаги 420 ўрнига 450 килограммдан тўғри келди. Бу йил чорвадорларимиз бултургига нисбатан 27,4 тонна кўп, яъни 50 тонна гўшт етиштириш мажбуриятини олганлар.

Моллар сони пландаги 500 бош ўрнига 576 бошга етди. Аммо соғин сигирларимиз кам, 176 бош холос. Йил охиригача сигирлар сони 220 бошга етказилади.

Умуман, бу йил гўшт, сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотларининг таннархини анча арзонлаштиришимиз лозим. Масалан, ўтган йил бир центнер гўштнинг таннархи 425 сўм 80 тийинга тўғри келган эди. Бу йил 209 сўмга туширишимиз керак. Ўтган йили бир центнер сут етиштиришга 25 сўм 72 тийин сарфланган эди. Бу йил эса, 23 сўм 14 тийин сарфланиши лозим.

Бунга ўз-ўзидан эришиб бўлмайди. Дастлаб молларни арзон ем-хашак билан таъминлаш, чорва маҳсулотларининг сифатли бўлишига эришишимиз зарур.

Бизда эҳтиёжга яраша ем-хашак тайёрлаш учун тўла имконият бор. Дон учун 65 гектар ерга, силос учун ҳам каттагина майдонга маккажўхори экилди. Жўхорикорларимиз 100 центнердан дон, 500 центнердан силос олиш учун курашмоқдалар. 112 гектар майдондаги беданинг ҳар гектаридан 170 центнердан ҳосил олинади. Умуман, мавсумда чорва учун 5554 тонна ем-хашак тайёрлашимиз керак.

Айни кунларда ем-хашак тайёрлаш ишлари қизиб бормоқда. Бедадан сенаж бостириш ишлари бошланиб кетди. Табиий ўтлардан пичан тайёрланмоқда. Чорвадорларимиз ҳар бир қулай вазиятдан тўла фойдаланиб, зиммаларига олган юксак мажбуриятларини сўзсиз бажариш учун зарур тадбирларни кўрмоқдалар.

И. ЛИ,
Ғалаба районидаги «Победа» колхозининг ферма мудири.

СОВЕТ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ ВЕНГРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИГА ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети, ВХР Президиуми ва ВХР Министрлар Советининг таклифига биноан КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Совет партия-ҳукумат делегацияси май ойининг охирида расмий, дўстона визит билан Венгрия Халқ Республикасига боради.

МИЛЛАТЛАРАРО ҚУДРАТЛИ АЛОҚА ВОСИТАСИ

ҚАРДОШЛИК РАМЗИ

РУС ТИЛИ... Бепоён советлар диёрининг ҳамма бурчакларида бу тил жаранглаб эшитилиб турибди. Ҳар бир иттифоқдош ва автоном республиканинг, миллий округ ва областнинг аҳолиси рус тилида она тилидагидек эркин гапира олади. Бошқа мамлакатларнинг минг-минглаб ёшлари қудратли тилга меҳр қўйиб, улуғ Ленин тилини, Улуғ Октябрь тилини чуқурроқ ва атрофлича эгаллашга интилмоқдалар.

Рус тилини ўрганишга бўлган оммавий интилиш табиий бир ҳолдир. Мен Ўзбекистонда рус тили мутахассисларидан бири сифатида республикада ҳам, бепоён Ватанимизнинг бошқа жойларида ҳам тез-тез бўлиб тураман. Қаерда бўлмай — шаҳардами, қишлоқдами — барибир ёшлар ҳам, кекса авлод ҳам бу тилда эркин гаплашаётганини кўриб қувониб кетаман.

Ахир, бизни рус тилини ўрганишга ҳеч ким мажбур этмаган. Уни эгаллаш мажбур деган қонун ва йўл-йўриқлар ҳам йўқ. Аксинча, бизнинг ғанимларимиз — буржуазиянинг олимлари сохта сафсата сотиб, гўё Советлар мамлакатида рус тилини билмаган миллатларни рус тилини ўрганишга мажбур этадилар, бу ерда гўё руслаштириш жараёни бормоқда деб, беҳуда ишонтиришга уринмоқдалар. Биз уларга рус тилини ҳар бир киши юрак амри билан, ўз хоҳиши билан ўқиб-ўрганаётганини баралла рўйирост айтишга доим тайёрмиз. Зотан, оқни қора деб кўрсатишга ҳеч ким ҳеч қачон муваффақ бўлмаган.

«Аврора» крейсеридан отилган ўша тўп садолари инсоният тарихида янги давр бошланганидан — Улуғ Октябрь революцияси ғалабасидан, жаҳонда биринчи социалистик давлат вужудга келганлигидан дарак берди. Буюк Ленин даҳоси, Совет ҳокимияти экономика, маданият, маорифни ривожлантириш учун совет кишиларига кенг, асло чекланмаган имкониятлар берди. Улуғ рус халқи қардош миллат халқларига улугвор ишни рўёбга чиқаришда яқиндан ёрдамлашди. Илгари ўз ёзувига эга бўлмаган халқларнинг ёзувлари пайдо бўла бошлади.

Совет ҳокимияти 1917 йилда қабул қилган «Россия халқлари ҳуқуқларининг декларацияси»да мажбурий давлат тилини бекор қилиб, Ватанимиздаги халқлар тенглигини эътироф этди, уларнинг тил соҳасидаги тенглигини амалда таъминлаш учун жамики имкониятлардан фойдаланди ва ҳозирда ҳам шундай. Бошқача қилиб айтганда, СССРдаги тилларнинг ҳаммаси тенг ҳуқуқли давлат тилларидир. Бу ҳол СССР янги Конституциясида яна бир бор ўз ифодасини топди.

Совет Иттифоқи — кўп миллатли мамлакат. Улар халқ хўжалигининг барча соҳаларида, фан ва техника, маданият ва маориф ривожида ҳамкорлик қилиб, бир тан-бир жон, бир оила бўлиб яшайдилар. Самарали ҳамкорлик қилиш учун эса миллатлараро алоқа тили зарур. Бу вазифани эса улуғвор ва буюк рус тили бажармоқда.

Чиндан ҳам бу тил жаҳон ва совет социалистик маданиятини ҳар томонлама кенг миқёсда қамраб олган. Бу — кўп миллатли давлатимиз шароитидаги тарихий заруриятт. Шу муносабат билан В. И. Лениннинг башорат қилиб, рус тили бутун Россияда ўзидан-ўзи эътироф этилади, бу адолатли деб, айтган сўзларини яна такрор-такрор эслатиб ўтамиз.

Улуғ рус халқи коммунистик қурилишда, башариятт эзгу идеалларининг тантанаси учун курашда етакчи роль ўйнади ва ўйнамоқдаки, мамлакатимиз халқлари учун, тараққийпарвар инсоният учун бу халқаро алоқа воситасининг аҳамияти ана шу етакчи роли билан белгиланди ва белгиланади.

Рус тили ғоят нуфузли ва жозибадор тилдир. Марксизм ғоялари шу тилда пропаганда қилинди, В. И. Ленин асарлари ва фаолиятида марксизм ғоялари худди ушбу тилда янада ривожлантирилди. Шу ўринда атоқли сўз санъаткори, Ленин мукофоти лауреати Чингиз Айтматовнинг мана бу сўзларини эслатиб ўтиш жоиздир: «Қирғиз тили билан рус тили менга бамисоли икки қўлдек — чап ва ўнг қўлдек зарур, буларнинг бирортасисиз иш кўришнинг иложи йўқ», —деб ёзган эди у.

Ҳа, ҳар бир совет кишиси, миллатидан қатъий назар, бу гапни мен айтдим дейишга ҳақли. Зеро, бизлар учун, рус халқининг фарзанди бўлмаган кишилар учун ҳам мазкур тил она тилимиздек қадрлидир. Биз кунига, ҳар соат, ҳар дақиқа шу тилда гаплашиб, маслаҳатлашамиз, уни чуқурроқ ўрганамиз, ўз билимларимизни оширамиз.

Халқаро конференциялар ва анжуманларда иштирок этишга тўғри келди. Болгарияда, Венгрияда, Чехословакияда, Германия Демократик Республикасида, Польшада бўлдим. Ҳамма жойда она-Ватанимизга бўлган самимий ҳурматни, дўстлик туйғуларини чуқур ҳис этасан, киши! Бу ва бошқа чет эл мамлакатларида рус тили севиб ва ардоқлаб ўрганилаётганлиги эндиликда сир эмас, албатта.

ЮНЕСКОнинг маълумотларида кўрсатилишича, ҳозирги вақтда бутун дунёда рус тилини қарийб бир ярим миллиард киши у ёки бу даражада билади.

Рус тили Бирлашган Миллатлар Ташкилотида тан олинган бешта расмий тиллардан биридир. Кўпгина халқаро анжуман ва конференцияларда шу тилда гапирилади.

Совет халқи Ленин партияси раҳнамолигида янги ҳаёт қурмоқда. Бу янги ҳаёт миллатлар ва элатларнинг бузилмас иттифоқидан иборат ягона социалистик кўп миллатли оилада барпо этилмоқда. Бу оила аъзоларининг Ватани ҳам, тақдири ҳам, мурод-мақсади ҳам, дунёқараши ҳам, байроғи ҳам, иши ҳам ягонадир.

Совет халқларининг аҳил оиласи — партиямизнинг уларни ватанпарварлик ва пролетар интернационализми руҳида тарбиялаш соҳасида олиб борган жуда катта ишининг натижасидир. Рус тили эса интернационал тарбия ва жипслаштиришнинг қудратли воситасидир. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев айтганидек, «Миллатлараро алоқалар ва ҳамкорлик тез ўсаётганлиги Совет Иттифоқидаги барча миллатлар ва элатларнинг ўзаро муомала қиладиган тили бўлиб қолган рус тилининг аҳамиятини оширишга олиб бормоқда. Рус тили ҳамма эътироф қилган жаҳон тилларидан бири бўлиб қолганлиги ҳаммамизни албатта қувонтиради».

«Рус тили — СССР халқлари дўстлиги ва ҳамкорлиги тили» II Бутуниттифоқ илмий-амалий конференцияси ана шу қардошликни ва ўзаро ҳамкорликни янада кучайтиришда катта роль ўйнайди. Улкан анжуманнинг серқуёш республикамиз пойтахти Тошкентда ўтказилиши бизда чуқур фахрланиш ҳиссини оширади. Рус тили қардошлигимизнинг қудратли воситаси бўлиб қолади.

О. АЗИЗОВ,
СССР Педагогика фанлари академиясининг мухбир аъзоси, профессор.

Оққўрғон районидаги Вотинцев номли колхоз территориясида жойлашган 4-мактабда таълим-тарбия ишлари яхши йўлга қўйилган. Бу ерда рус тили ҳам ўқувчиларнинг энг севимли фанларидан бирига айланиб қолди. Моҳир педагог М. Утумбоева ёшларда севимли тилга меҳр-муҳаббат уйғотмоқда.

Суратда: ўқитувчи М. Утумбоева машғулот пайтида.

А. Абалян фотоси.

«Она тилидан ташқари, битта умумий тилни, рус тилини билиш СССРнинг барча халқларини бир-бирига янада кўпроқ яқинлаштиради».

Н. К. КРУПСКАЯ.

«Рус тили — барча Европа тилларидан рад этиб бўлмаслик даражада устун туради».

А. С. ПУШКИН.

«Рус тили сўнгсиз даражада бой бўлиши билан яна ҳайратомуз тарзда жадал ривожланиб ҳам бормоқда».

А. М. ГОРЬКИЙ.

«Миллатлараро алоқалар ва ҳамкорлик тез ўсаётганлиги Совет Иттифоқидаги барча миллатлар ва элатларнинг ўзаро муомала қиладиган тили бўлиб қолган рус тилининг аҳамиятини оширишга олиб бормоқда. Рус тили ҳамма эътироф қилган жаҳон тилларидан бири бўлиб қолганлиги ҳаммамизни албатта қувонтиради».

Л. И. БРЕЖНЕВ.

БУЮК МАЪНАВИЙ КУЧ

РУС тилининг улуғлиги ва қудрати совет кишилари тақдирида яққол намоён бўлмоқда. Ана шу саховат чашмасидан баҳраманд бўлиб, ёркин тақдирга эришган ва эришаётган олиму инженер, ишчию шифокор, ўқитувчию фазокор — ҳамма ўзини чексиз бахтиёр деб билади.

Томчида қуёш акс этганидек, мана бу турли касб эгаларининг қалб ташаккурида ҳам севимли тилга бўлган чексиз меҳр-муҳаббатни пайқаш қийин эмас.

ТУГАНМАС ХАЗИНА

НАФИС ва кўркам тилда жуда кўплаб нодир асарлар яратилган, китоблар чоп этилган. Шу тилдаги жозиба улуғ шоир А. С. Пушкин илҳомига-илҳом қўшганку, ахир! Рус тилининг акустик бойлиги, барча қудрати унинг асарларида ҳайратда қоларли гўзаллиги билан акс этди. Ёзувчи Тургеневнинг баркамол ижодий камолотида қудратли тил унга доим мадад ва нажот бергани ҳаммага маълум.

Мен классик адибларимизнинг ижодий мероси билан танишар эканман, ана шу бебаҳоликни чуқур ҳис этардим. Тошкентдаги А. Навоий номли Ўзбекистон Давлат халқ кутубхонасида бош библиограф бўлиб ишлаб турган йилларим ўзбек китобхонлари орасида рус тилини ва адабиётини кенг тарғиб этувчилардан бири бўлгандим.

Илмий-педагогик фаолиятимда ҳам бу тил мени ижодий парвозлар сари етаклади. Кутубхонашуносликка оид русча адабиётлар ва қўлланмаларни ўзбек тилига таржима қилдим.

Шулардан бири «СССРда кутубхоначилик иши тарихи» дарслигидир. Россиядаги кутубхоначилик иши тарихига доир махсус текширишлар, газета ва журнал мақолалари ва бошқа муҳим ҳужжатлар ҳам ушбу дарсликларни ёзишда асосий манба бўлди. Эндиликда бу китобдан ўзбек студентлари асосий адабиёт сифатида фойдаланмоқдалар.

Бу соҳадаги тажрибам «Ўзбекистонда кутубхоначилик иши тарихи» деган ўқув қўлланмасини яратишга даъват этди. Мен ушбу дарслик устида ишлар эканман, атоқли рус кутубхонашунослари асарларига мурожаат қилдим. Социалистик тараққиёт жараёнида бу фан соҳасида ҳам янгидан-янги тушунчалар ва уларни ифодаловчи сўз ҳамда терминлар вужудга келди. Шу соҳанинг изоҳли луғатини тузиш ғоят зарур эди. Бу изланиш ҳам ниҳоясига етди ва у «Кутубхоначилик ва библиографияга оид терминларнинг қисқача изоҳли луғати» номи билан босилиб чиқди. Ўзбек тилида илк бор тузилган мазкур луғатга 400 дан ортиқ термин киритилди.

Рус тилига бўлган ихлос ва муҳаббат туфайли ўз фаним бўйича дарслик, қўлланма ва луғатлар яратишга муяссар бўлдим. Унинг меҳр-гиёси янги тадқиқотларга ундайди. Чунки, у туганмас хазинадир.

Осиё ҚОСИМОВА,
Тошкент Давлат маданият институти кутубхонашунослик кафедрасининг мудири.

РАҲМАТ, УСТОЗЛАР

ТИЛНИ билган — дилни билади, дейди доно халқимиз. Дарҳақиқат, шундай! Тил қалб калити. Буни мен ўз шахсий ҳаётимда, қолаверса илмий фаолиятимда чуқур ҳис қилаяпман.

Шундай қараганда, қишлоқ хўжалиги мутахассиси бўлиш учун тилларни мукаммал билиш шарт эмасдек туюлади. Аслида эса бундай эмас. Айниқса, рус тили фанлар калити янглиғ каттаю кичикка жуда зарур.

Биз ўзбекистонлик ёш мутахассислар жонажон Москвада таниқли рус олимлари қўлида таҳсил кўрган ўша ҳаяжонли дамларни яхши эслаймиз. Устозлар маҳаллий миллат ёшларидан қўлларидан келган ёрдамларини аямасдилар.

Пойтахтда атоқли фан аҳллари билан яқин мулоқатда бўлиб, илмий анжуманларда қатнашиб, кўп нарса ўргандим. Кандидатлик диссертациямни ҳам меҳри дарё фан фидойилари раҳбарлигида ҳимоя қилдим.

Илмий раҳбарим Н. В. Лобин чинакам устозлик қилди. У диссертация темаси юзасидан қандай адабиётларни ўқиб-ўрганиш зарурлигини қайта-қайта уқтирар эди. Қисқаси, у ҳар бир ишга ўта талабчанлик билан ёндашарди.

Расмий оппонентлардан фан доктори И. А. Патрик, Р. Т. Павлова, илмий консультант, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби Е. М. Ершовалардан ҳам миннатдорман.

Эндиликда устозлардан олган сабоқларим илмий-амалий ишимда қўл келаяпти. Қишлоқ хўжалигига оид манбалар билан биз дастлаб рус тили орқали яқиндан танишяпмиз. Чорвачиликда қўлланилаётган илғор тажрибаларда ҳам рус олимларининг ҳиссалари катта бўлаяпти.

Раҳмат, сизга устозлар!

Саданвар САИДАКБАРОВ,
Тошкент райони қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш бирлашмаси бош мутахассиси, қишлоқ хўжалиги фанлари кандидати.

ЎҚИНГ, ҲАВАС ҚИЛИНГ

ҲОЗИРГИ кунда рус тилини яхши ўрганмай туриб, илм-фан чўққиларини эгаллаш қийин. Айни бир вақтда бу фанни ўзлаштириш ҳам осон эмас. Шунинг учун ҳам ўғил-қизларимизда уларнинг ёшлигидан рус тилига меҳр уйғотилмоқда.

Мактаб қучоғига илк бор қадам қўйган биринчи синф ўқувчисида рус тили бойлиги маълум даражада шаклланган бўлади. Бинобарин, севимли тилни ўрганиш иши халқ маорифи системасининг барча тармоқлари бўйича олиб борилмоқда. Тайёрлов синфларида ҳам болаларга бу тилни ўргатиш, уларда оғзаки нутқни ўстириш кўзда тутилган.

Ҳозир районимиз мактабларида 140 дан ортиқ ўқитувчи рус тили ва адабиёти бўйича машғулотлар олиб бормоқда. Уларнинг асосий кўпчилиги олий маълумотли ва бой тажриба тўплаган моҳир педагоглардир. Барча билим ўчоғи рус тили кабинетларига эга. Машғулотлар техника воситалари ёрдамида ташкил этилмоқда.

Севимли фанни ўқитишни янада яхшилашнинг методик асослари кенг оммалаштирилмоқда. Бунда Тошкентдаги республика рус тили ва адабиёти педагогика институти олимларининг ёрдами катта бўлмоқда. Олий ўқув юрти районимиз мактаблари билан яқиндан алоқа боғлаб, беминнат оталик ёрдамини кўрсатиб келаётир.

Методист олимлар ташаббуси билан илмий-амалий конференциялар ўтказила бошланди. Айниқса, М. Зальднер, К. Чернишева, Л. Зуева каби таниқли мутахассислар бундай тадбирларни амалга оширишда бош-қош бўлишяпти.

Ҳар йили ўқувчиларнинг баҳорги каникулида институт билан район халқ маорифи бўлими ҳамкорлигида рус тилини ўрганиш ва ўқитишга бағишланган конференциялар ўтказиш анъана бўлиб қолди.

Раҳбар ходим сифатида мактабларда, турли учрашувларда бўлиб тураман. Ўқувчиларимизда қудратли тилни эгаллашга бўлган қизиқиш тобора ортиб бораётганини ўз кўзинг билан кўриб, фахрланасан, киши. Шунда: «Ленин тилини севиб ўқинг, унга ҳавас қилинг!» деб баралла айтгинг келади.

Мухтор УМАРОВ,
Калинин район халқ маорифи бўлимининг мудири.

МАЪРИФАТ КАЛИТИ

УЛУҒ Ленин тилини ёшларга ўргатиш шу фан ўқитувчиларига алоҳида қувонч ва шодлик бағишлайди. Пойтахтдаги 70-ўрта мактабда ҳам уни ўргатишга алоҳида эътибор берилмоқда.

Талабалар билан машғулот олиб бораётган педагогларнинг ҳаммаси ўз касбларига ихлос қўйган ўқитувчилардир. Уларнинг ташаббуси билан рус тили бўйича учта кабинет ташкил этилди. Улар кўргазмали ўқув қуроллари, техника воситалари, улуғ рус ёзувчиларининг портретлари, доноларнинг фикрлари, грамматик қоидалар, телевизор, киноаппаратлар, диафильмлар, ленталар ва синф кутубхоналарига эга.

Фан кабинетларини эстетик дид билан безатишда 20—30 йилдан бери ишлаб келаётган Мария Гусарова, Нина Багирова, Алла Червова каби моҳир педагоглар жонбозлик кўрсатишди.

Рус тили ва адабиёти бўйича методик бирлашма ишига Мария Петровна бошчилик қилмоқда. Бирлашма йўли билан ўтказилган «Л. И. Брежневнинг «Тикланиш», «Кичик ер», «Қўриқ» асарларини ўқувчилар онгига сингдириш» ва «ўқувчиларнинг оғзаки нутқларини ўстиришда синфдан ташқари ишлар» темаларидаги доклад ва суҳбатлар кўпчиликка манзур бўлди.

Педагог Нина Багирова эса, мактабда чуқурлаштирилган программа асосида рус тили ўқитади. Бунинг учун у ҳар кунлик дарсига атрофлича пухта ҳозирлик кўради. Унинг кабинетида турли адабиётларни учратасиз. Ўтилган темалар, ўқилган бадиий адабиётлар юзасидан қизиқарли суҳбатлар, баҳслар ўтказиб боради. Ёшларнинг рус тилини пухта ўрганишларига оид машғулотларга олдиндан қунт билан тайёргарлик кўради.

Педагогик коллектив рус тили бўйича Бутуниттифоқ конференцияси олдидан таълим-тарбия ишларини янада жонлантириб юборди.

С. СУЛТОНОВ,
ўқитувчи.

МИЛЛИОНЛАР ДИЛИДА

ЯХШИ нарсалар ҳамиша ўзига кенг йўл топади. Зеро, миллатлараро улуғ рус тили ҳам энг оммабоп ва севимли тил янглиғ кўп мамлакатларга ёйилган. Унинг ҳозир дунё бўйлаб тарқалмаган ери йўқ деса бўлади.

Маърифат босқичига эндигина жиддий қадам босган кичик халқлару, давлатдан тортиб ҳозирги замон тараққиётининг юксак босқичидаги мамлакатлар ва давлатларда ҳам рус тилига ихлос катта. Шу тариқа шартли равишда «Рус тилининг дунё харитаси» вужудга келди дейиш мумкин.

«Правда» газетасида ёзилганидек, рус тили шундай бир манбаки, совет социалистик терминлари, совет социалистик ғоялари ҳамда ҳис-туйғулар ўша манба орқали кўп миллатли давлатимиздаги қардош халқлар тилларига, бугуна эмас, дунёдаги ҳамма тилларга тарқалади.

Ҳозир уни чет эллардаги билим ўчоқларида ҳар йили 15 миллиондан ортиқ киши ўқиб ўрганади. Бу оз эмас. Шу суръат билан 20 йил ичида 300 миллион киши рус тилида гаплашган бўлса, бу ҳозирги, тахминан 400 миллион (ярми бизда, ярми четда) кишига кўпайиб, 700 миллион бўлади, деган гапдир.

Шундай қилиб, рус тили эндиликда, Бутуниттифоқ олий таълим министрлигининг «Филологические науки» журнали маълумотига кўра, саксондан ортиқ чет эл давлатларида ўқитилаяпти. Уларнинг алфавит тартибидаги рўйхати Австралиядан тортиб то Япониягача давом этади.

Рус тилининг турли қитъалар ва мамлакатларга тобора кенг ёйилиб, уни ўрганувчилар сони янада кўпайиб бориши ҳеч шубҳасиздир.

Р. ЖУМАНИЁЗОВ,
филология фанлари кандидати.

ТУТАШ ҚАЛБЛАР

УРУШ йиллари эди. 1942 йили Тошкент педагогика билим юртининг сўнгги курсида ўқир эканмиз, қадрдон устозимиз, рус тили ўқитувчиси Павел Дмитриевич Чиркин ҳар бир дарсда бизга буюк тилнинг «сир»ларини, қонун-қоидаларини ўргатаркан, рус тилини қунт билан ўрганинглар, ҳадемай ҳарбий хизматга, Ватан ҳимоясига отланасизлар. Ўшанда ҳам бу тил жуда керак бўлади. Бошқа миллат йигитлари билан шу тил орқали дўстлашиб, тил топишиб кетасизлар — деб такрор-такрор таъкидларди.

Устознинг айтгани ҳақ бўлиб чиқди, берган таълими жуда асқотди: 1943 йили фронтга отланиб, немис-фашист босқинчиларига қарши ҳаёт-мамот жангини олиб бордик. Бизнинг взводда рус, украин, белорусс, латиш, озарбайжон, ўзбек, қозоқ каби ўндан ортиқ миллат вакиллари бор эди. Ҳаммамизни бир-биримизга туғишган, акаукадек қадрдон қилган, дўстлаштирган буюк рус тили бўлди. Взводимиздаги «Дядя Вася» (ҳаммамиздан ёши катта жуда ажойиб инсон Василий Черновни биз шундай атардик) биз, 18—19 ёшлардаги йигитларга ғамхўрлик қилар, жангда қўрқмасликка, эҳтиёткорликка ўргатиш билан бирга нутқимиздаги, тилимиздаги нуқсонларни ҳам тузата борарди. Украинанинг Новая Прага, Шаровка, Новогородка, Михайловка каби шаҳар ва қишлоқларини ёвуз душманлардан тозалаб, фашистлар устига ташланар эканмиз, улуғ ва қудратли тилда «Вперед!» «За Родину!» дея ҳайқирардик.

Рус тилининг бойлигидан, лаззатидан доимо баҳраманд бўлиб келаётганимдан фахрланаман. Улуғ Ватан уруши ғалабасидан сўнг олий ўқув юртини битириб, илмий ишга қўл урдим. Атоқли шоиримиз Ғафур Ғулом айтганидек, «буюк рус оғамиз» яна мададга келди. Илмий ишимга академик В. В. Решетов раҳбарлик қилди. Бу олим ўзбек тилини ҳам жуда яхши билар, ғоят ҳурмат қиларди. Шунинг учун ҳам ўз шогирдларига «ўз тилингни сев, рус тилини тинмай ўрган» деб таълим берарди.

Юқорида бу буюк тилдан доимо баҳраманд бўлаётганлигимиз ҳақида гапирдим. Ҳақиқатан ҳам шундай. Ўғлим Зокиржон мактабда ўқиб юргандаёқ рус тилини пухта ўрганди. Ҳозирда эса Тошкентдаги республика рус тили ва адабиёти педагогика институтида ўқимоқда.

Қадрдон Николай Антонович Пасюра деган рус дўстим бор. У оловли йилларда фашистларга қарши жангларда мислсиз мардлик кўрсатди. Унинг кўксида орден ва медаллар порлаб турибди. Биз бир-биримизни самимий ҳурмат қиламиз ва қалбдан тушунамиз. Бизга ўхшаган минг-минглаб дўстларни бир-бирига туташтираётган бу буюк тилга бўлган иззат-ҳурматни сўз билан ифодалаб бериш қийин!

Б. МИРЗААҲМЕДОВ,
Тошкент Давлат педагогика институтининг доценти.

ПАРТИЯ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА

ИДЕОЛОГИЯ ИШИНИНГ САМАРАДОРЛИГИ ВА СИФАТИ УЧУН

Коммунистлар, комсомоллар, барча меҳнаткашлар КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорини зўр қизиқиш билан маъқуллаб кутиб олдилар.

Ҳамма жойда шу қарорни бажариш юзасидан ташкилий ва сиёсий ишлар авж олдирилмоқда. Партия ходимлари лекторлар, пропагандистлар, олимлар, мутахассислар, адабиёт ва санъат арбоблари ана шу ғоят муҳим программавий ҳужжатни тушунтиришга фаол киришдилар.

Идеология ишлари билан шуғулланувчи активларга ёрдам тариқасида лекциялар, докладлар, суҳбатларнинг намунавий тематикаси эълон қилинмоқда.

Марксизм-ленинизм — идеология ишининг илмий негизидир.

В. И. Ленин коммунистик тарбия тўғрисида.

Коммунистик партия — совет халқининг авангарди, омманинг ташкилотчиси ва мураббийси.

Идеология иши — коммунизм учун курашнинг муҳим соҳаси.

Л. И. Брежневнинг «Ленин йўлидан», «КПСС идеология ишининг актуал масалалари» асарлари — илмий коммунизм назарияси ва практикасига қўшилган катта ҳисса.

Л. И. Брежневнинг «Кичик ер», «Тикланиш», «Қўриқ» китоблари — партиявий-сиёсий иш тажрибасининг хазинаси.

КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори — коммунистик тарбиянинг кенг программаси.

Янги кишини шакллантиришда КПССнинг тарихий тажрибаси.

Давлат омманинг онглилиги билан кучлидир.

Совет кишиларида илмий дунёқарашни шакллантириш — идеология ишининг ўзаги.

Коммунистик ғоявийлик— билим, эътиқод ва амалий ҳаракат бирлиги.

Коммунистик онглиликни, коммунизм қуришга тайёр бўлиш, ирода ва маҳоратни тарбиялаш.

Омманинг активлиги — социалистик тузум кучининг муҳим манбаи.

Совет турмуш тарзимиз.

СССР халқларининг мустаҳкам қардошларча дўстлиги.

Ҳар томонлама ривожланган шахсни тарбиялаб етиштириш — КПССнинг программавий мақсади.

Совет кишисининг маънавий дунёси.

Совет фани ва маданиятининг ютуқлари.

Совет кишиси — ўз мамлакатининг чинакам хўжайини.

Биз — ватанпарвар ва интернационалистлармиз.

КПССнинг ленинча тинчликсевар ташқи сиёсати.

Социалистик ҳамдўстликнинг қардошларча бирлиги ва жипслиги.

Икки системанинг ғоявий қарама-қаршилиги.

Буржуазия идеологияси ва ахлоқига нисбатан муросасиз бўлишни тарбиялаш.

Пекинлик ҳокимларнинг гегемончилик, буюк давлатчилик йўли.

Коммунистик пропаганда — янги дунёнинг идеологик ҳужумида қудратли қурол.

Совет матбуоти — партия ва халқ минбари.

Социалистик мусобақа ва янги кишини тарбиялаш.

Коммунизм учун курашчиларнинг актив ҳаётий позицияси.

Коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси.

Совет Армияси — ёшларни сиёсий, ахлоқий ва ҳарбий жиҳатдан чиниқтиришнинг ажойиб мактаби.

Тарбия масалаларига комплекс ёндашиш — идеология иши самарадорлигини оширишнинг тўғри йўли.

Ташкилий, хўжалик ва тарбиявий ишларнинг бирлиги.

Танқид ва ўз-ўзини танқид — жамиятимизнинг ҳаракатлантирувчи кучи.

Меҳнат коллективининг тарбияловчи роли.

Оила, мактаб, жамоатчиликнинг алоқасини ҳар томонлама мустаҳкамлаш.

Истиқомат жойларида олиб борилаётган оммавий-сиёсий ишларга эътиборни кучайтирайлик.

Жисмоний тарбия совет кишиларининг кундалик ҳаётига жорий этилсин.

Бошланғич партия ташкилотлари, партия группалари — ғоявий-сиёсий иш марказлари.

Ҳар бир коммунист — Ленин партияси ғояларининг пропагандисти ва тарғиботчиси.

Совет касаба союзлари— коммунизм мактаби.

Ленин комсомоли — ёшларни тарбиялашда партиянинг актив ёрдамчиси.

Ривожланган социализм имкониятларини тўла-тўкис рўёбга чиқариш — ҳозирги кунимизнинг тарихий вазифаси.

Бутун куч 1979 йил топшириқларини муваффақиятли бажаришга қаратилсин!

Илғор тажриба — бойлигимиз!

Тежамкорлик — ҳамма учун қонун.

Самарадорлик ва сифат учун курашда ёнимизда биронта ҳам қолоқ бўлмаслиги керак!

В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини муносиб кутиб оламиз!

Ленинчасига, коммунистчасига яшаймиз, ишлаймиз ва курашамиз!

Ўнинчи беш йилликни зарбдорларча якунлайлик!

Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг Л. Гулматов бошлиқ бригадаси аъзолари эртаги сабзавот экинлари ҳосилини тез ва сифатли йиғиштириб олиб, тайёрлов пунктларига етказиб бермоқдалар. Бу йил улар 10 гектар майдонга редиска уруғи сепишган эди. Сифатли ишлов берилган бу экин серҳосил бўлиб етишди. Айни кунларда ҳосил пешма-пеш йиғиб олинмоқда. Бу ишда тажрибали сабзавоткорлар билан бир қаторда ёшлар ҳам ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар. Суратда: пешқадам ишчи Маҳмуда Маҳкамова.

Ҳ. Мирзакаримов фотоси.

ГЕКТАРИДАН 83 ЦЕНТНЕРДАН ШОЛИ ОЛАМИЗ

СЎЗ — ТАШАББУСКОР ҒАЛЛАКОРЛАРГА

Ҳамма ерда умумхалқ социалистик мусобақаси авж олдириб юборилган. Беш йилликнинг тўртинчи йилини муваффақиятли якунлашга бел боғлаган қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ҳам бу мусобақада актив қатнашмоқдалар. Пахтакорлар, соҳибкорлар, сабзавоткорлар, ғаллакорлар янги-янги ташаббуслар билан чиқмоқдалар. Бу умумхалқ ҳаракатидан бизнинг бригадамиз аъзолари ҳам четда қолаётганлари йўқ.

Область партия комитети бир группа илғор ғаллакорлар қатори бизнинг коллективимиз меҳнаткашлари ташаббусини ҳам маъқуллади.

Кам ҳаражат сарфлаб, аъло сифатли маҳсулот етказиб бериш бригадамизнинг асосий иш принципидир. Ҳар гектаридан 83 центнердан ҳосил олиш тўғрисидаги мажбуриятимизда ана шундай деб ёзиб қўйилган.

Элга берган сўзимизнинг уддасидан чиқиш учун бригадамизнинг ҳар бир аъзоси ўз зиммасига конкрет мажбурият олган ҳолда иш олиб бораётир. Биз ўз фаолиятимизда ердан, ўғитдан, техникадан самарали фойдаланишга алоҳида эътибор бермоқдамиз. Шунинг учун ҳам ютуқларимиз кўлами кенгайиб, тажрибамиз бойиб бормоқда.

Масалан, 1976 йилда 89 гектар ерда шоли ўстирган эдик. Агротехника тадбирларини ўз вақтида ва сифатли амалга оширганлигимиз туфайли ўша йили гектаридан 81,9 центнердан ҳосил олинди. Хўжалик бўйича энг юқори натижага эришилди. Келгуси йили янада ғайрат билан меҳнат қилдик ва ҳосилдорлик 83 центнерга кўтарилди.

Ўтган йилги об-ҳаво ноқулайликлари пахтакорлар учунгина эмас, шоликорлар учун ҳам бир мунча қийинчиликларни келтириб чиқарди. Лекин шунга қарамай биз тажрибакорлар билан бамаслаҳат иш юритиб, фан ютуқларини қўллаб анча дуруст кўрсаткичга эришдик. Ҳар гектаридан 80 центнердан хирмон кўтарилди. Бу планда белгиланганидан 35 центнер кўп эди.

КПСС Марказий Комитетининг 1978 йил июль Пленумида қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришнинг ёрқин йўллари кўрсатиб берилди. Биз Пленум қарорини бригадамиз аъзолари ўртасида кенг муҳокама қилдик. Дончиликни кескин юксалтиришнинг имкониятлари, резервларини атрофлича чамалаб чиқдик ва ҳосилдорликни 83 центнердан камайтирмасликка қатъий аҳд қилдик.

Халқимизда эрта эксанг, эрта ўрасан деган нақл бор. Шунинг учун биз бу ишга пухта тайёргарлик кўрдик. Аввало, ерларга сифатли ишлов берилди. Ўғитланди. Ҳар йилдагидек бу йил ҳам 1-Май байрамигача экишни тугалладик.

Маълумки, шоли экилгандан сўнг 130—140 кун давомида пишиб етилади. Демак, ўримни сентябрь ойининг ўрталарида ўтказиш мумкин бўлади. Ана шунда ҳосил ёғин-сочинли кунларга қолдирмай йиғиштириб олинади.

Ҳар гектар ерга экишдан олдин 500—600 килограммдан суперфосфат солинди. Озиқлантириш даврида эса 200—250 килограммдан азот берилади. Ёввойи ўтларга қарши гербицид ишлатиш яхши натижа бермоқда. Лекин бу билан хотиржамликка берилмаймиз. Вегетация даврида экинни кам деганда икки марта ёввойи ўтлардан тозалаймиз. Кўчат сийрак жойларга қалин жойлардан кўчат олиб ўтқазамиз. Бригадамиз аъзолари барча агротехника тадбирларини энг қулай муддатларда ўтказиб, мўл ҳосилга замин яратмоқдалар.

Бригадамизда звено системаси жорий этилган. Бешта звенонинг ҳар бирига тажрибали шоликорлар етакчилик қилмоқдалар. Шоликорлар меҳнатига улар олган ҳосилнинг миқдорига, сифатига қараб ҳақ тўланади. Масалан, звено пландан ташқари ҳосил олди, дейлик. Ана шу ҳосилнинг бир тоннаси аъзолар ўртасида тақсимланади. Қолган ортиқча ҳосилнинг ҳар центнери ҳисобига 15 сўмдан ҳақ тўланади. Бу пул бригада аъзоларига бўлиб берилади. Моддий рағбатлантиришнинг бу усули яхши натижалар бермоқда.

Бизда шолидан ташқари каноп ҳам етиштирилмоқда. 1976 йилда 56 гектар ерга каноп экиб, гектаридан 218 центнердан ҳосил олган эдик. 1977 йилда 197 центнердан, ўтган йили эса 240 центнердан хирмон кўтардик.

Бу йил канопчиликдаги ютуқларимизни мустаҳкамлаб, ҳосилдорликни янада оширамиз. Айни кунларда бу соҳада ҳам қизғин иш олиб борилмоқда.

Бригадамизда ўзаро меҳнат беллашуви кун сайин кучайтирилмоқда. Ким Павел, Ню Иван, Ли Юрий, Ли Вера сингари азамат деҳқонларимиз ўзаро мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар. Улар ҳар бир ишда бошқаларга намуна кўрсатмоқдалар.

Ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи йили учун белгилаган марраларимиз юксак. Бу марраларни ҳеч сўзсиз эгаллаймиз. Бунинг учун ишни бошидан пухта қилишга, деҳқончиликдаги ҳар бир агротехника тадбирларини ўз вақтида ва сифатли бажаришга ҳаракат қилмоқдамиз.

Бригадамизнинг меҳнатсевар аъзолари ўз сўзларининг уддасидан чиқиш учун ҳамма чораларни амалга оширадилар.

Раиса ТИГАЙ,
Ўрта Чирчиқ районидаги «Северний маяк» колхози шоликорлик бригадасининг бошлиғи.

ЖАСОРАТ ПАРВОЗИ

ТАҚРИЗ

Бадиий очерк адабиётнинг ажралмас қисми. Очерк унинг мустаҳкам қаноти. Очеркнинг хизмати шундаки, кундалик турмушимиздаги муҳим воқеаларни, кишиларнинг кўрсатган жасоратларини, реал ташаббусларни, ҳаётий қаҳрамонларни ўзининг қудратли қанотида дилдан-дилга, элдан-элга олиб ўтади, қолаверса, бутун жаҳонга ёяди. Мен яқинда Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти томонидан нашр этилган Ўзбекистон халқ ёзувчиси Назир Сафаровнинг янги китоби — «Жасоратнинг давоми»ни ўқиб чиқиб, бу фикрга яна бир карра ишонч ҳосил қилдим. Мазкур китобдан севимли адибимизнинг илгари эълон қилинмаган ҳамда янги ёзилган очерклари, публицистик мақолалари, айрим очеркларининг ёзилиш тарихига оид хотиралари, адабиётимизнинг бугуни ва келажаги борасидаги ўй-мулоҳазалари ўрин олган. Тўрт қисмдан иборат бу китобнинг биринчи қисми «Давр даъвати» деб номланган. Бу бўлимга «Давр даъвати», «Ойимхол», «Лочин юраги», «Юрак шундай ёнса» (Самар Нуров билан ҳамкорликда ёзилган) очерклари ҳамда «Қурбонали полвон», «Ҳадича Ахророва», «Олияхон Султонова» сингари очеркларининг ёзилишига доир хотиралари киритилган. «Ойимхол» бундан 32 йил муқаддам ёзилган. Ўн тўрт яшар пионер қизчанинг урушдан кейинги оғир шароитда, қишлоқ хўжалиги асосан қўл меҳнати билан бажарилган кездаги кўрсатган ташаббуси, ғайрат-шижоати ҳикоя этилади. Қизча «Ватан» номли янги буғдой навини йиғиштириб олишда катталар билан мусобақалашиб, энг илғор ўроқчи хотин-қизлардан ҳам ўтиб кетади ва ғолибликни қўлга киритади. Беш йил ўтгач Ойимхол колхозда пахтадан мўл ҳосил олиш учун курашга бел боғлайди. Моҳир сувчи бўлиб етишади. Сувчиликда янгича суғориш усулини қўллайди. Очерк гўё ҳикоядай қизиқиб ўқилади. Бош қаҳрамон Ойимхол бўлгани билан Сойхон водийсидаги ҳаёт, ғаллаоролик селекциячи олим И. М. Юдановнинг «Ватан» уруғини яратганлиги қанчадан-қанча колхозчилар меҳнати, буғдойчилик ва пахтачилик агрономлари, бригадирлари, звеновойларининг ишлари ҳам қамраб олинган. Қисқаси, бутун бир колхоз ҳаёти акс эттирилган.

Китобнинг учинчи ва тўртинчи қисмларига кирган публицистик мақолалар, ҳозир вужудга келган пахтачиликдаги муҳим масалалар, муаммолар тўғрисидаги баҳслар, суҳбатлар, адабиёт ҳақида олимлар билан ўтказган суҳбатлари, ёш ижодкорлар борасидаги фикр ва мулоҳазалари хусусида ҳам кенгроқ тўхталиш мумкин эди. Лекин бизнинг бунга имкониятимиз йўқ. Шу сабабли асосан китобнинг иккинчи қисмига фикримизни қаратмоқчимиз. Иккинчи бўлим «Турсуной» деб аталади.

Турсуной... Бу номни тилга олишимиз билан кўз олдимизга Ленин мукофоти лауреати, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, машҳур механизатор Охунова келади. Дарҳақиқат, республикамизда Турсуной Охуновани билмайдиган киши топилмаса керак. Нафақат республикамизда, Иттифоқимизда, ҳатто жаҳонда ҳам уни билишади. Хўш, унинг донғини довонлардан оширган, меҳнатдаги жасорати, қаҳрамонлигини оламга ёйган ким? Албатта, аввалам бор Турсунойни Турсуной қилган ўзининг меҳнатсеварлиги, касбига муҳаббати, тиришқоқлиги, орзуларининг ушалишига шароит яратиб берган, меҳнатга рағбатлантирган социалистик жамият. Лекин унинг шуҳратини оламга ёйган, жасоратини бутун мамлакатимиз бўйлаб парвоз эттирган, кишиларни ундан ўрнак олишга ундаган Турсуной ҳақида ёзилган очерклар — адабиётдир. Адабиёт ҳар кимнинг ҳам қўлидан ушлаб, юксакка парвоз эттиравермайди, арзийдиган кишиларгина очерк ёки бадиий асар қаҳрамони бўла олади. Адабиёт қўллаган киши ҳеч қачон кам бўлмайди...

Турсуной адабиёт билан илк бора 1959 йил учрашди. Тўғрироғи, ўзбек совет адабиётининг фидокор вакилларидан бири Назир Сафаров ҳамроҳ бўлиб борган шоир Назармат билан бирга Турсуной Охуновани излаб, унинг уйига йўл оладилар. У кезда Турсунойни кўпчилик билмас эди. Унинг кўтариб чиққан ташаббусини колхоздагилар тугул оиласидагилар ҳам ёқтирмасди.

«Биз чақирилмаган қўноқ аҳволига тушдик,— деб ёзади Назир Сафаровнинг ўзи «Биринчи очеркнинг ёзилишига доир» деган хотирасида.— Нега дейсизми? Ўша кунларда Башорат хола бош қизи Турсуной билан «оқ безор—кўк безор» бўлиб юришган экан.

— Ҳеч бўлмаса Турсунойнинг қаерда эканлигини айтиб берсангиз бўларди, — илтимос қилдик.

Она жим...».

Назир Сафаров Турсуной ташаббусини, бу ташаббуснинг келажаги порлоқ эканини олдиндан кўра билди. Онасининг қизи билан «оқ безор — кўк безор» бўлиб юришига, қиз ташаббусини кўпчилик қўлламаётганлигига қарамай, адиб Турсунойни қидириб топди. Юрагига қулоқ солди. Орзуларига илк қанот бахш этди. 1959 йил 7 ноябрь байрами куни Турсунойнинг биринчи бадиий образи гавдалантирилган очерк «Тошкент ҳақиқати» газетаси саҳифасидан жой олди. Очеркдаги Турсуной образи энди ўз дардини, орзу ва интилишларини эл билан ўртоқлаша бошлади. Унинг дарди эл дарди эди. Ҳаётнинг ўзи келтириб чиқарган даврнинг муҳим муаммоси — пахта теримини механизациялаштириш масаласи ўртага ташланди. Адибнинг олдинни кўра билиши, очеркнинг, қолаверса, адабиётнинг кучи ҳам мана шунда; етилган давр муаммосини ечиш, туғилган, лекин ҳали кўзга ташланмаган ташаббусни оммалаштириш.

Ташаббус партия ва ҳукуматимиз томонидан қўллаб-қувватланди. Янгилик йўлида пайдо бўлган ғовлар билан курашилди. Натижада бугунги айрим пахтачилик хўжаликлари йиллик ялпи ҳосилнинг 90—95 процентини пахта терим машиналари билан йиғиштириб олмоқда. Турсуной сафига юз-юзлаб қизлар кириб келишди. Турсунойчилар деган янги ибора пайдо бўлди, турсуной мактаби вужудга келди. Кўриниб турибдики, бунда адабиётнинг, шахсан отахон ёзувчимиз Назир Сафаровнинг хизмати беқиёс. Адибнинг «Жасоратнинг давоми» китоби ҳам буни яққол исботлайди. Чунки муаллиф китобнинг «Турсуной» қисмида Турсуной ҳақидаги биринчи очеркининг ёзилиш тарихига оид хотиралари билан ўқувчиларни таништиради. Шу қаҳрамон ва ўша давр муаммолари асосида ёзилган «Узоқни кўзлаган қиз» воқеий қиссаси ва унинг ёзилиши борасида фикр юритади. Турсуной тўғрисидаги энг кейинги очерки китобхонлар ҳукмига ҳавола этилади. Хуллас, Турсуной жасоратининг дунё бўйлаб қандай парвоз этганлиги кўз олдингиздан бирма-бир ўтади.

Шу ўринда бир нарсани қайд этиб ўтишни истардим. Китобга киритилган Турсуной ҳақидаги адибнинг янги очерки ўтган йили Москвада нашр этилган «Партия ҳақида ҳикоялар» номли уч жилдли китобда таржима қилиб чиқарилди. Бу очерки учун Назир Сафаров илмий оммабоп адабиёт борасида бериладиган Бутуниттифоқ конкурсининг биринчи даражали дипломи билан тақдирланди. Бугина эмас, худди шу очеркнинг рус тилига қилинган таржимаси «Советская женщина» журналида ҳам босилди. Маълумки, бу журнал ўн тўрт тилда чиқади ва бутун жаҳонга тарқалади. Агар шу кунларда Назир Сафаров ижодхонасига кирсангиз, инглиз, араб, бенгал, венгер, вьетнам, испан, хитой, немис, корейс, француз, ҳинду ва япон тилларида чиққан, бандероль орқали жўнатилган очерк вариантлари билан танишишингиз мумкин. Бу Турсуной шуҳратининг оламга парвоз этганлигига яна бир далилдир.

Республикамизда шуҳрат қозонган пахтакорлар, соҳибкорлар кўп. Уларнинг энг машҳурлари Назир Сафаров очерклари қаҳрамонларининг галереясини ташкил этади. Устоз очеркистнинг ютуғи шундаки, очеркбоп қаҳрамон топиб, унинг ҳаёти, босиб ўтган йўли ва интилишларини тасвирлабгина қолмайди, балки ўша қаҳрамон яшаётган муҳит, муҳит туғдирган муаммолар, бутун меҳнаткашларнинг орзу-интилишлари билан боғлиқ ҳолда акс эттиради. Иккинчи қисмга киритилган «Меҳнатдан келса бойлик...», «Дўстлар бирлашганда», «Коммунизм куртаклари» очерклари шулар жумласидандир. Айниқса, Жиззах районидаги «Москва» колхози аҳолисининг Улуғ Ватан уруши давридан бугунги кунга қадар босиб ўтган йўли тўғрисида, ўша даврдан умрининг охиригача шу колхозни бошқарган, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, машҳур пахта устаси Ҳамроқул Носиров ҳақида, миришкор колхозчилари хусусида ҳикоя қилувчи «Меҳнатдан келса бойлик...» очеркини ҳозирги очеркчилигимизнинг намунаси дейиш мумкин.

Очеркда ойболта воқеаси келтирилади. Шу бир кичик воқеа орқали фронт орқасидаги даҳшатли манзара чизилади. Фикримизнинг исботи учун очеркдан икки кичик парчани келтирамиз:

«Жиззахнинг Эски шаҳар бозоридан чиқиб, собиқ мадраса биноси томон келаётган аёлга таажжуб билан анқаймаган йўловчи қолмади. Аёлнинг қўлида болта. Гап-сўзлари телба-тескари. Бошяланг, сочлари тўзғиган. Усти юпун. Кийимлари жулдур. Оёғида чурук калиш».

Аёлнинг телбаланишига сабаб бу:

— Нима гап, қизим?

— Айтдим-ку нима гаплигини!

Эри фронтда ҳалок бўлибди. Болтасини сотиш учун бозорга олиб чиққан экан, бир харидор, неча сўм деб сўрабди. Аёл: «Пулни бошимга урамanми! Менга нон керак. Иккита нон бериб ола қолинг!» дебди. Шунда харидор: «Эси жойидами бу аёлнинг! Иккита ноним бўлганида бу ерда санқиб юрмасдим! Совуқда шамдек қотиб ўтирма! Ундан кўра уйингга жўна!» дебди.

Бу гаплардан аёлнинг фиғони фалакка чиқади.

— Болта сенга керак бўлмаса ўзимга керак! Майли уйимга қайтаман. Уни уй эмас қабристонга айлантираман! Ҳа, бешта боламни тинчитиб, сўнг ўзим тинчийман! Шундай қиламан!—деб фарёд кўтаради.

Атрофдагиларга ҳамла қилди, одамлар чўчиб чекинишди».

Бу воқеа очеркка шундай моҳирона сингдириб юборилганки, ўшандай оғир аҳволга қарамай одамлар фронт орқасида туриб, фашистларга қарши ўз меҳнатлари билан қандай курашганини очиб беришга хизмат қилади. Ўша воқеанинг эртасига колхозда мажлис бўлади. Янги раис сайланади. У — Ҳамроқул Носиров эди. Очеркда тадбиркор, ташкилотчи, иродаси мустаҳкам, уста пахтакор Ҳамроқул Носиров образини муаллиф алоҳида меҳр билан тасвирлаган.

Хулоса қилиб айтганда, ҳаётий қаҳрамонлар учун Назир Сафаров ёзган очерклар қанот бўлди. Уларнинг номини эллардан-элларгагина эмас, йиллардан-йилларга, асрлардан-асрларга ҳам олиб ўтади.

Эргаш МУҲАММАД.

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

ВЬЕНТЬЯН. Бу ерда Вьентьян вилояти қишлоқ хўжалиги ходимларининг кенгаши бўлди. Кенгашда қишлоқни коллективлаштириш масалалари муҳокама қилинди. Бу кенгашда агрономлар, зоотехниклар, чорвадорлар, партия ва кадр ходимларидан 600 дан кўпроқ киши қатнашди. Кенгаш иштирокчилари Лаос кооператорлари биринчи умуммиллий съезди қарорларини маъқулладилар ва қишлоқ меҳнатчиларини қишлоқда кооператив ҳаракатини ривожлантиришга даъват этдилар.

НЬЮ-ЙОРК. Американинг Колорадо штатидаги Денвер шаҳрида халқаро болалар йилига бағишланиб, болаларни камол топтириш миллий уюшмасининг конференцияси ўтказилди. Конференцияда 5 мингдан зиёд делегат иштирок этди. «Амстердам ньюс» газетасининг хабар беришича, конференция делегатлари Америка жамиятида болаларнинг аҳволи, маориф ва соғлиқни сақлаш системасидаги танглик, майда миллатлар ёш авлодининг аҳволи, шунингдек АҚШда болалар меҳнатидан фойдаланиш сингари проблемаларни муҳокама қилдилар. Шу муносабат билан газетанинг таъкидлаб ўтишича, мамлакатда болалар меҳнатини эксплуатация қилиш проблемаси айниқса қишлоқ хўжалигида тобора жиддий характер касб этмоқда. Болалар меҳнатидан фойдаланиш қирқ йилдан кўпроқ муқаддам махсус қонун билан таъқиқланганлигига қарамай, АҚШ фермалари ва плантацияларидаги барча ишчиларнинг 25 процентдан кўпроғини ҳозир ҳам болалар ташкил этади.

АММОН. Иордания Миср билан савдо қилувчи фирмаларда ва компанияларда ўз гражданларининг ишлашини таъқиқловчи қарор қабул қилди. Иордания ҳукумати Исроил билан сепарат битим тузган Садат режимига қарши сиёсий ва иқтисодий санкциялар қўлланиш тўғрисида, Араб мамлакатлари ташқи ишлар ва экономика министрларининг Бағдод конференцияси резолюцияларига мувофиқ ана шу қарорни қабул қилди. Иордания бундан аввал Миср билан дипломатия муносабатларини узган эди.

ТОКИО. Япониядаги йирик «Кэйсэй Дэнтэцу» компаниясига қарашли депода қолган пассажир поездларида «Ишдан бўшатишларга қарши норозилик билдирамиз!», «Ўз ҳаётий манфаатларимизни ҳимоя қиламиз!» деган сўзлар ёзилган плакатлар ва транспарантлар пайдо бўлди. Темирйўлчилар ялпи ишдан бўшатишнинг тўхтатилишини, иш ҳақининг оширилишини ва меҳнат шароитининг яхшиланишини талаб қилиб, 12 соатлик забастовка ўтказдилар. Бу стачка Токио ва Тиба префектураларидаги 300 дан кўпроқ пўлат магистралларга ёйилди. «Кэйсэй Дэнтэцу» компаниясига қарашли шаҳарлараро автобусларнинг ҳайдовчилари ҳам темирйўлчиларнинг стачкасини қўллаб-қувватладилар. 2.900 та машина йўлга чиқмади.

(ТАСС).

Н. ТАРАКИ НУТҚИ

ҚОБУЛ, 21 май. (ТАСС). Афғонистон Халқ Демократик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Афғонистон Демократик Республикаси давлат кенгашининг Раиси Нурмуҳаммад Тараки мамлакатнинг шарқий вилоятларида яшовчи қабилаларнинг вакиллари ҳузурида нутқ сўзлади.

У 1978 йилги Апрель революциясини Афғонистоннинг ҳозирги тарихида бурилиш нуқтаси, деб таърифлади ва халқ ҳукуматининг бутун фаолияти ҳозирги вақтда меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатларини таъминлашга қаратилганлигини таъкидлади. Н. Тараки «Исломни ҳимоя қилиш» шиори билан ниқобланиб, афғон халқининг революцион ғалабаларига шиддатли ҳужум қилаётган кучларга қатъий зарба берди.

Афғонистон раҳбари сўзини давом эттириб бундай деди: революциямизнинг душманлари чет эллардан, жумладан Покистон территориясидан туриб ўзларининг қўпорувчилик ишларини давом эттирмоқдалар. Бизнинг ички ишларимизга аралашмангиз, деб, қайта-қайта мурожаат қилдик. Лекин бундай аралашув ҳамон давом этмоқда. Шу муносабат билан у, душман кучларнинг кирдикорларига қарши курашда бутун халқ бирлашиши зарурлигини таъкидлади.

БУЮК Британияда ирқчи ва неонацист унсурларнинг активлашишига қарши Лондоннинг Саутхолл районида норозилик намойиши бўлиб ўтди. Полиция намойишни тарқатиб юбориб, кишиларни қамоққа олди.

ЮПИ—ТАСС телефотоси.

МАНЗИЛЛАРНИ ЯҚИН ЭТИБ

БЎКА —Тошкент магистрал йўлининг ўнг томонида жойлашган автопаркдан дастлабки автобуслар чиқиб, район автостанцияси томон йўл олганида қуёш ҳали ўз ётоғидан бош кўтариб улгурмаган бўлади. Жонкуяр ҳайдовчилар ярим кечада уйқуни тарк этиб, одамлар — йўловчилар хизматига ошиқишади.

Пештоқига «Бўка район автобус-таксомотор парки» деб ёзилган дарвозадан ичкарига киришингиз билан ҳовлидаги саронжом-саришталик кўзга ташланади. Чап томондаги кўрсаткичлар тахтасида автокорхонанинг фаолиятига оид турли диаграммалар, шиорлар ёзилган. Бу корхона коллективи йил сайин қувончли ютуқларни қўлга киритиб, аҳолига хизмат кўрсатиш сифатини мунтазам ошириб бормоқда. Бунинг учун аввало корхонада амалга оширилаётган қатор яхши тадбирларни эслатиб ўтиш даркор.

— Коллективимизда техника хавфсизлиги қоидаларига қатъий риоя қилиш ҳар бир ишчи ва хизматчининг виждон иши қилиб қўйилган,— дейди техника хавфсизлиги бўлимининг мудири Р. Файзуллаев.— Шунинг учун ҳам бахтсиз ҳодисалар йил сайин кескин камаймоқда. Ўтган йили атиги учтагина шундай ҳодиса қайд қилинди. Коллектив муваффақиятларида Н. Тепляков, Ш. Анисимов, В. Краснов каби механикларнинг ҳиссалари салмоқлидир. Уларнинг қўлларидан чиққан машиналар узоқ вақт ремонтсиз ишлайди.

Ўтган йили автокорхона коллективи 60 минг литр ёнилғи-мойлаш материалларини тежаганлиги, эҳтиёт қисмлардан самарали фойдалангани туфайли 344 минг сўмлик маблағ иқтисод қилинди. Бунга Йўлдош Сатторов, Зокир Отаев, Геннадий Ботников каби илғор ва моҳир шофёрлар катта ҳисса қўшишмоқда.

Автокорхона коллективи учун маданий-маиший қулайликлар яратиш йўлида ҳам қатор ишлар қилинмоқда. Жумладан, иситиш қурилмалари, янги омборхона ва икки қаватли идора биноси фойдаланишга топширилди. Йўлдан қайтган ҳайдовчилар учун дам олиш хонаси, «Қизил бурчак» мавжуд. Бундан илҳомланган коллектив аҳолига янада яхшироқ хизмат кўрсатишга ҳаракат қиляпти. Жумладан, бу йил район ичида қатнайдиган маршрутларга яна 10 та янги автобус қўйилади, янги маршрутлар очиляпти. Ангрен шаҳрига ва Гулистон шаҳрига автобуслар қатнашини йўлга қўйиш мўлжалланмоқда. Шунингдек, Бўка — Тошкент маршрутига яна бешта экспресс автобуслари қўшилади.

М. КОМИЛОВ,
ишчи-мухбирлар университетининг тингловчиси.

БИЗНИНГ АХБОРОТ

ЭКРАНДА БАХТ КУЙЧИСИ

ФИЛОЛОГИЯ фанлари доктори, профессор Лазиз Қаюмов моҳир сценарийчи сифатида ҳам танилган. Унинг Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий тўғрисида ёзган бадиий лавҳалари кенг китобхонлар меҳрини қозонди.

Олим энди бахт куйчиси Ҳамид Олимжон ҳаёти ва ижодидан ҳикоя қилувчи асарлар ёзмоқда. Унинг «Ҳамид Олимжон» номли сценарийси асосида ҳозир ҳужжатли фильм суратга олинмоқда.

Ижодий группа Жиззах, Самарқанд шаҳарлари, Фарғона водийсида бўлиб, шоир ва жамоат арбоби Ҳамид Олимжон ҳаёти ва ижоди билан боғлиқ жойларни киноплёнкаларга туширмоқда. Экранда шоирнинг асарларидан парчалар ўқилади, нутқи жаранглайди. Бу фильм атоқли ёзувчи, жамоат арбоби Ҳамид Олимжоннинг юбилейига муносиб совға бўлади.

М. ЗАРИПОВ.

ЛЕКТОРЛАР МАШҒУЛОТИ

Область партия комитети қошидаги лекторлик маҳорати университети илмий атеизм факультети тингловчиларининг навбатдаги машғулоти бўлиб ўтди. Унда Тошкентдаги ортапедия ва травмотология илмий-текшириш институтининг бўлим мудири, медицина фанлари кандидати Т. Ҳасанов «Медицина фани ютуқлари диний урф-одатларни фош этмоқда», Ўзбекистон Фанлар академияси астрономия институтининг катта илмий ходими, физика-математика фанлари кандидати Т. Нуриддинов «Коинот тўғрисида фан ва дин» деган мавзуларда лекциялар ўқидилар.

Лекциялар кўргазмали қуроллар, агитация воситалари ҳамда қисқа метражли фильмлар воситасида ўтказилганлиги учун ҳам қизиқарли бўлди. Тингловчиларнинг асосий диққат-эътиборлари КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори асосида ўз ишларини янада жонлантиришга қаратилди.

Лекторлар машғулот сўнгида республика Атеизм уйига экскурсия қилдилар.

САНЪАТ БАЙРАМИ

ОҲАНГАРОН шаҳри марказидаги «ВЛКСМ 50 йиллиги» стадиони байрам либосида. Бу ерга эрта тонгданоқ одамлар оқиб кела бошлади. Транспарантларга «Санъат байрами қатнашчиларига алангали салом», «Қўшиқ — ҳамроҳимиз», «Қўшиқ яшаш ва яратишда бизга ҳамиша мададкор» деган сўзлар ёзиб қўйилган.

Район маданият бўлими мудири С. Орипов навбатдаги санъат байрами тантаналарини очиқ деб эълон қилди. Стадион бўйлаб янграган СССР ва Ўзбекистон ССР Давлат гимнлари садоси остида байрам байроқлари кўтарилди. Бир гуруҳ кекса коммунистлар, ишлаб чиқариш илғорлари ва партия ходимлари шаҳар марказидаги доҳий В. И. Ленин ҳайкали пойига гулдасталар қўйиб, стадионга кириб келишди. Район партия комитетининг секретари Ширин Каршибоева халқ талантлари ва байрам қатнашчиларини қизғин табриклади.

Байрам конкурси программасини район маданият уйи ҳаваскорлари бошлаб бердилар. Қизлар гуруппаси «Гулноз», «Наргиз», «Карнай ўйини» рақсларини маҳорат билан ижро этишди. Кекса ҳаваскор Шакар ота Дўсов ижросида «Галдир» куйи янгради. Бундан кейин бирин-кетин ўзбек, рус, қозоқ, латиш, озарбайжон ва немис куй-қўшиқлари ижро этилди.

«Ленинчи» қишлоғи клубининг «Ёшлик» ансамбли ташкил этилганига эндигина уч йил бўлди. Шу қисқа давр ичида эришган ютуқлари ҳақида ансамблнинг бадиий раҳбари Тожиқул Жанаев тўлқинланиб шундай дейди:

— Коллективимиз ҳаваскорлари томонидан ижро этилаётган куй-қўшиқлар, жозибадор рақслар билан дам олиш оқшомлари ва ишчи-хизматчиларнинг тушки танаффус пайтларида маданий хизмат кўрсатяпмиз. Репертуаримиз Марҳамат Файзуллаева, Абдусамад Раимов, Мавлуда Зулфиқорова, Мунира Шарипова, Ҳайри Муҳаммадиева сингари хушовоз хонанда ва раққосалар, йигитлар вокаль-чолғу группасининг изланишлари туфайли янада бойиб бормоқда. Шу кунларда район пиллакорлари ҳузурида ранг-баранг программада концерт бермоқдамиз. Бугунги кўрикка эса «Оҳангарон» деган қўшиқ тайёрлаб келдик.

Шу йилнинг март-апрель ойларида бўлиб ўтган қишлоқ клублари кўригида 18 та ансамбль фаол иштирок қилди. Чинор қишлоғи клубининг фаолияти республика кўригида II-даражали диплом билан тақдирланди.

Стадионга тўпланган кўп минг кишилик томошабинлар «Ленинчи» қишлоқ клуби хор коллективи ижро этган «Оҳангарон», Охунбобоев номли қишлоқ клуби қатнашчиси М. Йўлдошеванинг «Сен бир нетма» қўшиғи, район маданият уйи қатнашчиси Комила Эргашеванинг «Муножот» рақси, «Четсой» қишлоқ клуби аъзоси Дилбар Ибрагимованинг «Мовий осмон», Қорахитой қишлоқ клуби раққосалари ижросидаги «Гулноз» ўйинлари қарсаклар билан кутиб олинди.

Оҳангаронликлар Абдужаббор ака Эргашев оиласини санъаткорлар оиласи деб билишади. Хонадон соҳиби Абдужаббор ака фарзандлари билан район маданият уйи ҳаваскорлик ансамблида актив қатнашади. Санъат байрамида ота ва беш фарзанд ўзбек халқ чолғу асбобларида «Билак узугим» куйини маҳорат билан ижро этишди. Унинг тўрт ёшли қизи Матлуба ижро этган «Ола қанот ҳаккалар» ҳазил қўшиғи томошабинларга ёқиб тушди.

Санъат байрамида район мактабларининг ҳаваскорлик коллективлари ҳам яхши иштирок этишди. 35-, 20-, 40-, 12-, 15-, 33-мактаблар ўқувчилари «Тинчлик ҳақида қўшиқ», «Бизникидир келажак», «Доно Ленин бобомиз», «Партиямиз йўлидан», «Ўзбекистон», «Бахтиёр ёшлармиз» каби қўшиқларни кўтаринки руҳда ижро этишди.

Санъат байрами пировардида жюри аъзолари ижро этилган асарлар якунини кўриб чиқишиб, 20-, 10-, 12-мактабларининг хор коллективлари, Охунбобоев номли ва «Ленинчи» қишлоқ клублари ансамблларини ғолиб деб топдилар. Шунингдек, район маданият уйи, «Четсой» қишлоқ клуби, 35-, 40-, 19-мактаб коллективлари ҳам яхши кўрсаткичларга эришганлиги қайд қилинди. Ғолиблар область кўригида қатнашадилар.

«Тинчлик, Меҳнат, Ёшлик, Май» шиори остида ўтган санъат байрами район меҳнаткашларида марокли таассурот қолдирди.

А. ҲАЙДАРОВ,
ТошДУ студенти.

ДОРИХОНА ҚУРИЛМОҚДА

КАЛИНИН районн маркази йил сайин обод ва кўркам бўлиб боряпти. Бу ерда маданий-маиший объектлар тобора кўпаймоқда. Яқинда улар ёнига яна бир муассаса — янги дорихона қўшилади. Айни кунларда қурилиш ишлари қизғин олиб борилмоқда.

Янги дорихона биносини Қишлоқ қурилиши министрлиги 23-трестининг 37-кўчма механизациялашган колоннаси азаматлари бунёд этишяпти. Бу объект икки қаватли бўлиб, унда сотувчилар ва харидорлар учун барча шарт-шароитлар муҳайё этилади,— дейди колонна бошлиғи Г. Азбель, —дорихона жами 432 квадрат метр майдонда жойлашмоқда. Қурилиш ишларида бинокорлардан Б. Плотников, Л. Казаченко, В. Антонов, Е. Капитоновлар пешқадамлик қилиб, смена топшириқларини 150—160 процентга етказиб бажаришмоқда.

ЎҚУВЧИЛАР УЧУН

ТОШКЕНТ районидаги Ленин номли колхоз меҳнаткашларининг фарзандлари янги ўқув йилини янги мактабда бошлайдилар. Колхоздаги Алишер Навоий номли 6-ўрта мактаб ҳузурида 410 ўқувчига мўлжалланган янги мактаб биноси бунёд этилмоқда. Бу ўқув даргоҳини 54-колхозлараро кўчма механизациялашган колонна бинокорлари қуришяпти.

Янги ўқув даргоҳи қурилишига 110 минг сўм маблағ ажратилган.

— Биз тиклаётган бу объект Халқаро болалар йилида колхоз меҳнаткашларининг фарзандлари учун муносиб совға бўлади,—дейди прораб М. Умурзоқов.— Ҳар бир участкада графикдан ўзиб ишлаш билан бирга қурилишнинг сифатли бўлишига ҳам алоҳида эътибор бермоқдамиз.

Т. ДУСОНОВ

Спорт

СПАРТАКИАДА БАЙРОҒИ ҲИЛПИРАМОҚДА

Ўтган жума куни «Пахтакор» стадионида катта спорт байрами бўлди. Ўзбекистон XVIII спартакиадаси байроғи кўтарилди.

Пойтахтимиздаги энг йирик спорт комплексига минглаб спорт мухлислари республикамизнинг турли шаҳар ва областлардан келган моҳир спортчилар йиғилишди. Спартакиада байроғи гарчанд ўтган жума куни кўтарилган бўлсада, кураш, гимнастика, қиличбозлик, чавандозлик, бокс, самбо, оғир атлетика ва бошқа турлар бўйича ўтказилган мусобақаларнинг ғолиблари маълум эди.

Фанфаралар садоси остида байроқдорлар колоннаси сўнгра эса командалар майдонга тушиб келишади. Спорт ветерани, Бутуниттифоқ тоифасидаги судья А. Борисов спартакиада қатнашчилари сафга тизилгач, ташкилий комитетга рапорт беради.

Республика спартакиадаси ташкилий комитетининг раиси, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари, А. Р. Хўжаев спартакиадани очиқ деб эълон қилади ва унинг қатнашчиларига СССР халқлари ёзги VII ҳамда Москва-80 олимпиадаларида муваффақиятлар тилади. Сўнгра энг яхши спортчилар Л. Чертова, А. Отахонов, Г. Якунин, Ш. Исмоилов, Л. Сулейкина, Ю. Данилин, Э. Каримов ва бошқалар XVIII спартакиада байроғини кўтарадилар.

«Пахтакор» мастерлар командасининг ҳужумчиси Тўлаган Исоқов 14 туркистонлик комиссарлар ҳайкали олдидаги Мангу оловдан ёқиб олган машъалани кўтариб стадионга кириб келади. Сўнгра пойтахт спортчиларининг кўргазмали чиқишлари бошланади. Гимнастикачилар, акробатлар маҳоратларини намойиш этишади.

Спартакиада программаси асосида енгил атлетикачиларнинг мусобақалари бўлди. 100 метрга югуришда Пётр Воробьёв 10.3 секунд натижа кўрсатиб, спартакиада чемпиони бўлди. Бу кўрсаткич республика рекордининг такроридир. 200 метрга бўлган беллашувда ҳам П. Воробьёв олтин медални қўлга киритди. Аёллар ўртасида эса А. Мифтахова чемпион бўлди. 100 метрга эстафетали югуришда Тошкент шаҳар эркаклар ва аёллар командалари биринчи бўлишди. 4x400 метрга эстафетали югуришда Тошкент области командаси ҳурмат шоҳсупасининг юқорисига кўтарилди. Шу масофага аёлларнинг бахсида Тошкент шаҳар командаси биринчи бўлди.

Республика спартакиадаси программаси асосида Попда ўтказилган эркин курашчиларнинг беллашувлари ҳам ниҳоясига етди. 135 очко тўплаган Тошкент шаҳар командаси ғолиб келди. Наманганликлар иккинчи, самарқандликлар учинчи бўлишди. Навоий шаҳрида эса сув полочиларининг беллашувларида ҳам пойтахт спортчилари пешқадамлик қилдилар.

Спартакиаданинг 25 турига якун ясалди. Тошкент шаҳар ва Тошкент области вакиллари ҳамон олдинда боришмоқда. Қолган турлар бўйича чемпионлар ҳам шу ойда аниқланади.

ВАЗИЯТНИ КЕСКИНЛАШТИРГАН ДУРАНГ

Футбол бўйича СССР терма командаси Венгрия футболчилари билан бўлган биринчи ўйинда 0:2 ҳисобида енгилган эди. Мухлислар Тбилиси шаҳрида бўладиган жавоб учрашувига катта умид боғлашганди. Негаки, бунгача Совет спортчилари бир неча халқаро ўртоқлик учрашувлари ўтказиб ҳаммасида ҳам муваффақиятга эришган ва бу имтиҳонга пухта тараддуд кўргандек эдилар. Лекин умид оқланмади. Гарчанд учрашувнинг 23-минутида Чесноков ҳисобни очган бўлса-да, кейинчалик футболчиларимиз ўз дарвозаларидан иккита тўп ўтказиб юбордилар. Фақат 75 минутда Шенгелия вазиятни тенглаштирди. 2:2 ҳисобида тугаган бу ўйиндан кейин Европа чемпионати олтинчи группасидаги вазият янада кескинлашди. Ягона йўлланма учун асосий даъвогарлардан бўлган Венгрия футболчилари ҳисобида тўртта, совет футболчиларида эса учта очко бор. Командамиз қитъа биринчилиги финалига чиқиши учун Финляндия ва Греция командалари билан бўладиган учрашувларда фақат ғалаба қозонган тақдирдагина мақсадга эришиш мумкин. Бу жуда қийин вазифа. Лекин совет спортчилари бунинг уддасидан чиқадилар деб умид қиламиз.

Суратда: республика VIII спартакиадаси очилишида пойтахт спортчиларининг кўргазмали чиқишлари.

А. Абалян фотоси.

ОТАЛАР ЖАСОРАТИНИ ЭСЛАБ

Бу учрашувга узоқ ва жиддий тайёргарлик кўрилди. СССР Ички ишлар министрлиги Тошкент олий мактабига таклиф қилинган меҳмонлар — уруш ва меҳнат ветеранлари ҳақида тўлиқ маълумотлар тўпланди. Ташкил қилинган кўргазма материаллари орасида фронт газеталарининг қирқимлари, меҳмонларнинг ҳарбий йиллардаги фотосуратлари, орден дафтарчалари ва бошқалар бор эди.

Мажлислар залига тантанали равишда мактаб байроғи олиб кирилади. Зал қоронғулашиб Улуғ Ватан урушининг бошланиши ҳақидаги қисқа метражли фильм намойиш қилинади. КПСС тарихи кафедрасининг бошлиғи, доцент А. Дюло уруш йилларида оталар кўрсатган жасорати ҳақида гапирди.

Қирғизистоннинг Ўш шаҳридан таклиф қилинган, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Т. Жумабоев, янгийўллик мактаб директори, Совет Иттифоқи Қаҳрамони А. Қурбонов, андижонлик социалистик Меҳнат Қаҳрамони С. Ашуров, фронтчи ҳарбий врач С. Абибуллаев ва бошқалар ўзларининг меҳнат ва уруш фронтларида кўрсатган жасоратлари ҳақида ҳикоя қилиб бердилар.

Йиғилганлар олдида мактаб бошлиғи, юридик фанлари доктори, ички хизмат генерал-майори Т. А. Жалилов сўзлаб, қизиқарли учрашув ўтказганликлари учун меҳмонларга миннатдорчилик изҳор қилди. Учрашув тингловчиларда катта таассурот қолдирди.

Р. ҲОШИМОВ.

Редактор ўринбосари
Р. УМАРОВ.

Реклама ва эълонлар

ГОССТРАХ ХИЗМАТИДАН ФОЙДАЛАНИНГИЗ!

1979 ЙИЛНИНГ 1 ЯНВАРИДАН СОВХОЗЛАР ВА БОШҚА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК КОРХОНАЛАРИГА МАЖБУРИЙ СТРАХОВАНИЕ ЖОРИЙ ЭТИЛГАН.

Колхозлар, совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналари томонидан тўланадиган страхование тўловлари етказилган зарарни қоплаш мақсадида страхование фонди ташкил этиш учун белгиланади.

СТРАХОВАНИЕ ҚУЙИДАГИ ШАРОИТЛАРДА ЎТКАЗИЛАДИ:

— қишлоқ хўжалик экинлари ҳосили (табиий пичан ҳосилидан ташқари) улар қурғоқчилик, иссиқлик етарли бўлмагани, ортиқча намгарчилик бўлгани, ивиб кетиши, пайхон бўлиши, музлаши, совуқ уриши, дўл, жала, бўрон, довул, сув тошқини, сел, суғориш манбаларида сув қуриб қолиши ёки камайиши натижасида мазкур жой учун кутилмаган метеорологик ёки бошқа табиий шароитлар натижасида нобуд бўлса ёки зарарланса, шунингдек ёнғин, касаллик ва ўсимлик зараркунандаларидан нобуд бўлган ёки зарарланганда страхование қилинган ҳисобланади.

Қишлоқ хўжалик экинлари юқорида кўрсатилган сабабларга кўра нобуд бўлганда ёки зарарланганда страхование ҳақи етказилган зарар қийматининг 50 проценти миқдорида тўланади. Бу миқдор амалдаги давлат харид нархларига биноан сўнгги 5 йил ичида 1 гектар ерда етиштирилган ҳосил қиймати билан шу йилги ҳосил қиймати ўртасидаги фарқ сифатида ҳисобланади;

— йирик қорамол, қўй, эчки, уй паррандаси ва мўйна ҳайвонлари 6 ойликда, чўчқа ва қуёнлар 4 ойликда, от, туя, хачир, эшак ва буғулар бир ёшида ҳамда асалари уялари табиий офат, юқумли касаллик ва ёнғин туфайли нобуд бўлганда страхование қилинган ҳисобланади. Юқорида қайд қилинган ёшга етмаган чорва моллари, уй парандалари, қуёнлар ва мўйна ҳайвонлари ҳам табиий офат ва ёнғин туфайли ҳалок бўлганда страхование қилинган ҳисобланади.

Бундай ҳолларда страхование тўловлари етказилган зарарнинг 70 проценти миқдорида тўланади. Бу миқдор баланс (инвентарь) қийматидан келиб чиқиб, ишда фойдаланиладиган молга амортизация пули, қуёнлар ва мўйна ҳайвонларга — териси нархи ҳисобида белгиланади;

— бинолар, иншоотлар, узатиш қурилмалари, куч, иш машиналари ва бошқалар, транспорт воситалари, ускуналар, балиқ овлаш кемалари, ов қуроллари, инвентарлар, сув тошқини, бўрон, довул, жала, дўл, кўчки, ер ости сувлари ҳаракати, сел, яшин уриш, зилзила, чўкиш, ёнғин, портлаш ва авария туфайли вайрон бўлганда (шикастланганда), кўп йиллик экинлар эса юқорида қайд қилинган офатлар, шунингдек, қурғоқчилик, совуқ уриши, ўсимликлар касаллиги ва зараркунандалари туфайли нобуд бўлганда страхование қилинган ҳисобланади.

Страхование тўловлари етказилган зарарнинг 100 проценти миқдорида тўланади. Бу миқдор баланс (инвентарь) қийматидан келиб чиқиб, амортизация чиқимларини чегириб ташлаган ҳолда белгиланади.

СОВХОЗЛАР НОБУД БЎЛГАН ЁКИ ШИКАСТЛАНГАН МУЛКЛАР ҲАҚИДА 3 СУТКА ДАВОМИДА ТЕГИШЛИ ТЕРРИТОРИЯЛАР БЎЙИЧА ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕ ИНСПЕКЦИЯСИГА МАЪЛУМ ҚИЛИШЛАРИ КЕРАК.

Совхозларнинг барча мулклари мажбурий тартибда страхование қилинган ҳисобланади ва страхование тўлови қайтимлари, у тўланган ёки тўланмаган бўлишидан қатъий назар тўланади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕ БОШ БОШҚАРМАСИ.
«ЎЗТОРГРЕКЛАМА» ТЕЛЕПРЕССАГЕНТЛИГИ.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ
МЕҲНАТ БЎЙИЧА БЎЛИМИ
ҚИБРАЙ ПИВО-АЛКОГОЛСИЗ ИЧИМЛИКЛАР КОМБИНАТИДА
ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА ИШЛАШ УЧУН
ЭРКАК ВА АЁЛЛАРНИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

слесарь-созловчилар, слесарь-ремонтчилар, 5-разрядли пайвандчилар, электрослесарлар, қуйиш цехи машинистлари, шишаларнинг оғзини беркитиш машинистлари, совутиш-компрессор қурилмалари, пиво ва сироп пиширувчилар, тайёр маҳсулотлар ва бўш идишларни жойловчилар, юкчилар ва ёрдамчи ишчилар.

БОШҚА ШАҲАРЛИКЛАР ЁТОҚХОНА БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

Меҳнат ҳақи — ишбай ва вақтбай-мукофотли.

Мурожаат учун адреслар: область шаҳарлари ва районларида шаҳар ва район ижроия комитетларининг меҳнат бўйича вакилларига ва аҳолини ишга жойлаштириш бюроларига; Тошкент шаҳрида эса Привокзальная кўчаси, 30-уй, Тошкент область ижроия комитетининг меҳнат бўйича бўлимига (телефонлар: 33-81-21, 33-84-84). учрашилсин.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
182-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1979—80 ўқув йилига
қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

электр пайвандчи-арматурачи, монтажчи-ғишт терувчи, автомашиналарни ремонт қилувчи слесарь, темир-бетон конструкцияларини монтаж қилувчи монтажчи, бўёқчи, дурадгор, сувоқчи, электр-газ пайвандчи.

Билим юртига 15 ва ундан катта ёшдаги, 8—10-синфни битирган йигит-қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 1—3 йил.

Бошқа шаҳарликларга ётоқхона берилади.

Билим юртини битирганларга диплом берилади.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирганларга олий ўқув юртларига кириб ўқиш учун йўлланма берилади.

Ўқиш даврида ўқувчилар 3 маҳал иссиқ овқат, кийим-кечак ва ишлаб чиқариш давридаги иш ҳақининг учдан бир қисми билан таъминланадилар. 10-синфни битирганлар 30 сўмдан стипендия оладилар.

Ўқиш даври узлуксиз меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини битирганлар «Таштракторострой» трестига ишга юбориладилар.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: директор номига ариза, таржимаи ҳоли, паспорт ёки туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома, медицина справкаси (286-форма), турар-жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан справка, характеристика, 8 дона фотосурат.

Ҳужжатлар ҳар куни соат 9.00 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар, Куйбишев район, (17-автобуснинг, «12-турар-жой шаҳарчаси», 22-трамвайнинг 2-Шимолий-Шарқ массиви бекатлари). Багратион кўчаси, 4-уй. Телефон: 62-72-73.

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ
86- ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1979—1980 ўқув йили учун
ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Металл бўйича универсал токарь. 15 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади. Ўқиш муддати — 1 йил.

Программалаштирилган станоклар оператори. 15 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади. Ўқиш муддати — 3 йил.

Механика-йиғув ишлари слесари. 15 ва ундан катта ёшдаги йигитлар қабул қилинади. Ўқиш муддати — 1 ва 3 йил.

Асбобсоз-слесарь. 15 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади. Ўқиш муддати — 1 ва 3 йил.

Дипломли газ-электр пайвандчи. 15 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади. Ўқиш муддати — 2 йил.

Электр пайвандчи. 17 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади. Ўқиш муддати — 1 йил.

Электр кўприкли кранлар машинисти. 17 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади. Давлат таъминотидан ташқари стипендия тўланади.

Дурадгор-моделчи. 15 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади. Ўқиш муддати — 3 йил.

Машина ва механизмлар ремонти бўйича слесарь. 15 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади. Ўқиш муддати — 1 ва 3 йил.

Пўлат қуювчи. 18 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади. Ўқиш муддати — 1 йил. Давлат таъминотидан ташқари 80 сўм стипендия тўланади.

Қолипловчи. 18 ва ундан катта ёшдагилар қабул қилинади. Ўқиш муддати — 1 йил. Давлат таъминотидан ташқари 80 сўм стипендия тўланади.

Билим юртига 8—10 синф ҳажмида маълумотга эга бўлган йигитлар ва қизлар қабул қилинади.

Ўқиш давомида ҳар куни 3 маҳал иссиқ овқат ва кийим билан таъминланадилар.

Ўқиш муддати иш стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртида техника ижоди ва радиоҳаваскорлар тўгараги; эстрада, духовой, миллий чолғу асбоблари ансамбллари мавжуд.

Спорт секцияларининг 12 тури ишлаб турибди.

Ўқувчилар ёзги каникулларда «Чимён» спорт-соғломлаштириш лагерида дам оладилар.

Билим юртини тамомлаганлар олий ўқув юртлари ва техникумларнинг сиртқи ва кечки бўлимларига конкурссиз қабул қилинадилар.

МАШҒУЛОТЛАР — ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, таржимаи ҳоли, туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома (ёки паспорт), маълумоти тўғрисидаги шаҳодатнома (ёки аттестат), турар жойидан справка, 3x4 см. ҳажмидаги 6 та фотосурат, характеристика, ота-онасининг иш жойидан справка.

МАШҒУЛОТЛАР—1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри — 52, Содиқов кўчаси, 6-уй (4, 5-троллейбусларнинг «Экскаватор заводи», 3, 22, 23, 29-трамвайларнинг «Старт» стадиони» бекатлари). Телефон 35-61-30.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Вақт. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Мультфильмлар. 10.35 — РСФСРда хизмат кўрсатган артист О. Эрдели чалади. 10.55 — Киносаёҳатчилар клуби. 11.55 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.25 — Бил ва уддала. 17.10 — Фильм-концерт. 17.40 — Биз БАМни қуряпмиз. 18.25 — Шри Ланка Республикаси. 18.45 — Ўсмирлар ижоди. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Фан оламида. 20.10 — Концерт. 20.40 — Улуғ Ватан уруши. Киноэпопея. Бешинчи фильм. 21.30 — Вақт. 22.05 — Халқаро болалар йили. 22.50 — Концерт. 22.15 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Ҳужжатли фильм. 12.20 — Мультфильм. 12.30 — Адабиётдан ўқув кўрсатуви. 13.00 — Сен етим эмассан. Бадиий фильм. 18.20 — Мен рус тилида сўзлашаман. 18.50 — Миллионлар ленинча университети. 19.10 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Ахборот. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ҳужжатли фильм. 21.00 — Концерт. 21.30 — Вақт. 22.05 — Рус тили СССР халқлари дўстлиги ва ҳамкорлиги тили. Кўрсатув тугагач ҳужжатли фильм.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

18.40—Болалар учун фильм. 19.50 — Реклама. 20.00 — Янгиликлар.

«ЎЗБЕКХЛОПКОМАШ» бирлашмаси базасидаги
ТОШКЕНТ ШАҲАР
95-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1979—80 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти қуйидаги ихтисослар бўйича юқори малакали мутахассислар тайёрлайди: универсал токарь, фрезерчи, электр-газ пайвандчи, автослесарь, механика-йиғув ишлари слесари, саноат ускуналари ремонти бўйича слесарь, штампларни тайёрлаш ва ремонт қилиш бўйича слесарь-асбобсоз.

8—10-синф ҳажмида маълумотли йигитлар ва қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 1—2 йил.

Ўқувчилар 3 маҳал бепул овқат, кундалик ва иш кийимлари билан таъминланадилар. Бошқа шаҳардан келганларга ётоқхонадан жой берилади.

Билим юрти ҳузуридаги кечки-сиртқи ўрта мактаб ишлаб турибди.

Билим юртини битирганлар олий ўқув юртлари ва техникумларга имтиёзли шартларда қабул қилинадилар.

Билим юртида спортнинг кураш, самбо, футбол, волейбол, картинг турлари бўйича секциялар; фото, техника ижоди, ёғочга ўйиб гул солиш тўгараклари, вокал-инструментал ансамбли ишлаб турибди.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш зарур: директор номига ёзилган ариза, паспорт ёки туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома, маълумоти тўғрисида ҳужжат, характеристика, турар жойидан ва ота-онасининг иш жойидан справка, 286-формадаги медицина справкаси, 3x4 см. ҳажмдаги 4 та фотосурат.

Мурожаат учун адрес: 700077, Тошкент шаҳар, Куйбишев районн, Владимирский переулоги, 15-уй (4-автобуснинг «Дружба» кинотеатри» бекати). Телефон 66-85-85.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент, —П, ЛЕНИН кўчаси, 41.

Редактор ўринбосарлари — 335885 325747, 337916 325748; масъул секретарь 334808 325353; секретариат — 325750 БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар —334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; маданият — 325558; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894.

Р. 01984. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64633. Е—2396.